

Міністерство освіти і науки України
Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної адміністрації
Красноградський коледж
Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

***Колір як організуючий засіб колективних
творчих проєктів***

Методичні настанови

**Красноград
2020**

УДК 378.016 : 62 2 (072)

3 78

Укладачка:

Зозуля О. В., викладачка образотворчого мистецтва Красноградського коледжу Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Рецензенти:

Цина А. Ю., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики технологічної освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Агеєнко Т. А., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва та культурологічних дисциплін Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

Зозуля О. В.

Колір як організуючий засіб колективних творчих проєктів /

3 78 О. В. Зозуля; Красноградський коледж Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради . – Красноград : ФОП Сирота Т. В. , 2020. – 96 с.

Методичні настанови розроблено відповідно до вимог освітньо-професійної програми підготовки фахівців за спеціальністю Середня освіта (Трудове навчання та технології) з навчальної дисципліни «Методика навчання технологій». У методичних настановах розглядається проблема практичного впровадження колективних творчих проєктів з метою стимулювання у студентської молоді професійно-творчої самореалізації. Мета методичних настанов – розкрити шляхи практичного впровадження колективних творчих проєктів в освітньому процесі педагогічного коледжу на основі пропонованого теоретичного матеріалу, стимулювати підвищення значущості кольору як організуючого засобу курсових творчих проєктів.

Матеріали можуть бути використані студентами у процесі виконання курсових робіт/проєктів з методики навчання технологій та у позааудиторній діяльності. Методичні настанови стануть у нагоді здобувачам освіти, що здійснюють підготовку за рівнем фаховий молодший бакалавр.

УДК 378.016 : 62 (072)

Затверджено на засіданні науково-методичної ради
Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

(Протокол № від « » 2020 року)

© О. В. Зозуля, 2020

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ КОЛЬОРУ ЯК ОРГАНІЗУЮЧОГО ЗАСОБУ КОЛЕКТИВНИХ ТВОРЧИХ ПРОЄКТІВ	8
1.1. Проєктна діяльність в освіті.....	8
1.2. Колір – організуючий засіб творчого проєкту... ..	15
1.3. Колективні творчі проєкти – ефективна форма організації сучасного освітнього простору.....	31
РОЗДІЛ ІІ. ТЕХНОЛОГІЯ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ»	37
2.1. Програма навчальної дисципліни	37
2.2. Технологія виконання курсових робіт/проєктів	48
2.3. Педагогічні умови провадження колективних творчих проєктів	64
ПІСЛЯМОВА	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	86
ДОДАТКИ	90
Додаток А. Орієнтовна тематика курсових проєктів	91
Додаток Б. Зразок оформлення титульної сторінки пояснювальної записки	94
Додаток В. Зразок змісту пояснювальної записки	95
Додаток Г. Об’єкти проєктної діяльності	96

ПЕРЕДМОВА

У відблисках кольору – наше життя

І. Гьоте

Глибинні зміни у нашому суспільстві з метою вдосконалення педагогічної освіти вимагають підготовки фахівців, які відзначаються не лише високою професійною компетентністю, а й сформованим методологічним мисленням, розвиненою загальною та професійною культурою, творчим підходом до самореалізації.

Сучасний темп розвитку людства диктує нові вимоги до студентів. У системі фахової передвищої освіти виникає необхідність поєднання професійно-спрямованих навчальних дисциплін, які розвивають інтелект, ініціативність, креативне мислення, впевненість, рішучість та інші якості творчої особистості. Значним резервом у цьому контексті володіють засоби образотворчого мистецтва, художньої праці, трудового навчання та методики навчання технологій. Саме вони, на наш погляд, забезпечують здобуття творчої компетентності щодо практичної реалізації художніх здібностей у предметно-креативному вияві на основі вмотивованості до виконання певної проєктної роботи.

У педагогічних навчальних закладах України багато талановитої молоді, коло її уподобань різноманітне, але об'єднує майбутніх освітян-дослідників жага нових знань та радість творчого відкриття. Реалізації творчих ідей та прагнень студентів сприяє виконання курсових робіт/проєктів з методики навчання технологій. Організації пошуку, розвитку та підтримки юних талантів і дарувань, їх участі у науково-дослідницькій роботі в різних галузях науки приділяється велика увага державними, науковими,

громадськими організаціями, а саме: в Законах України, «Про вищу освіту» (2014р.), «Про освіту» (2017р.), «Про фахову передвищу освіту» (2019р.) Державному стандарті базової і повної загальної освіти (2011р.).

Актуальність теми методичних настанов «Колір як організуючий засіб колективних творчих проєктів» зумовлена необхідністю практичного втілення в освітній процес педагогічного коледжу Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти» (2020р.). Методичні настанови розроблено відповідно до вимог освітньо-професійної програми підготовки фахівців за спеціальністю Середня освіта (Трудове навчання та технології), з навчальної дисципліни «Методика навчання технологій» та спрямовано на активізацію роботи щодо формування компетентності, а саме: «здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей» [1].

Освіта початку третього тисячоліття – це освіта для конкретної людини та людства взагалі. Це створення сприятливих умов для врахування індивідуальних особливостей, інтересів і потреб студентів, особливо коли це майбутні вчителі трудового навчання (технологій) закладів базової середньої освіти. Захист курсових робіт/проєктів на III курсі є закономірним продовженням вивчення циклу предметів професійного спрямування.

Навчальне видання складається з двох розділів. Перший розділ вміщує понятійний апарат методичних настанов з проблеми використання кольору як організуючого засобу колективних творчих проєктів у сучасному освітньому просторі, на основі аналізу

науково-методичної літератури з проблеми висвітлюється сучасне бачення ролі проектної діяльності в освіті взагалі та виокремлюється роль колективних творчих проєктів як ефективної форми організації освітнього простору.

Розвиток творчих здібностей студентів спеціальності Середня освіта (Трудове навчання та технології), на нашу думку, доцільно здійснювати інтегровано з вивченням основного матеріалу та використовувати розроблену нами загальну технологію підготовки курсових робіт/проєктів для самостійної роботи студентів, адже відомо, що творчість – запорука життєвої успішності.

Саме тому авторські методичні настанови до виконання курсових проєктів з навчальної дисципліни «Методика навчання технологій», програма навчальної дисципліни, технологія виконання курсових робіт/проєктів, опис педагогічних умов впровадження колективних творчих проєктів, розробка зразків оформлення титульної сторінки, змісту пояснювальної записки, вимог до оформлення проектного виробу в процесі самостійної роботи у поєднанні із змістовним ілюстративним матеріалом у додатках складатимуть ефективний навчально-методичний комплекс, що зібрано у другому розділі методичних рекомендацій у складі опису технології проектної діяльності майбутніх фахівців за умов компетентнісного підходу до вивчення сучасної дисципліни практичного спрямування.

Використовуючи практично теоретичні відомості з кольорознавства у процесі творчих пошуків клазури кожен здобувач освіти навчиться впроваджувати в проектно-технологічній діяльності індивідуальний досвід особистості. А це, в свою чергу, покращить здібності майбутніх педагогів до творчого мислення та ефективно забезпечить компетентнісний підхід у сучасному

освітньому середовищі, сприятиме реалізації цільової установки національної освіти на культурний розвиток особистості через системний розвиток.

Пропоновані методичні настанови – спроба розкрити роль кольору, як значущої частини візуальної мови у творчому процесі курсових творчих проєктів з методики навчання технологій за типовими навчальними планами відповідно до вимог освітньо-професійної програми підготовки фахівців за робочою навчальною програмою.

Метою настанов є допомога студентам педагогічного навчального закладу у підготовці та захисті курсових робіт/проєктів з методики навчання технологій, розкриття шляхів практичного впровадження колективних творчих проєктів у освітньому процесі педагогічного коледжу на основі пропонованого теоретичного матеріалу, стимулювання підвищення значущості кольору як організуючого засобу курсових творчих проєктів.

Поглиблене вивчення виражальних можливостей кольору як організуючого засобу образотворчого мистецтва, художньої праці як складової частини технологічної освіти, а також матеріальної та духовної культури – є одне із провідних завдань естетичного виховання та удосконалення підготовки фахових молодших бакалаврів. Вчитель трудового навчання – педагог-дизайнер, який повинен оволодіти прогресивними методами навчання та виховання, з тим, щоб потім втілювати отримані знання, навички, вміння на практиці роботи з школярами закладів загальної середньої освіти, здійснювати формування творчих здібностей як учнів, так і в особистому художньому самовираженні.

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ КОЛЬОРУ ЯК ОРГАНІЗУЮЧОГО ЗАСОБУ КОЛЕКТИВНИХ ТВОРЧИХ ПРОЄКТІВ

1.1. Проєктна діяльність в освіті

Навчальний проєкт – дидактичний засіб активізації пізнавальної діяльності, розвитку креативності та водночас формування певних особистісних якостей

Г. Селевко

В умовах забезпечення високої якості освіти актуальним є нині застосування проєктних технологій навчання, як стратегічного напрямку модернізації освітнього процесу в Україні [2]. Якість освіти – це, за визнаннями науковців та практиків, комплексний багатоаспектний показник і проблема. Нині тривають активні пошуки концептуальних ідей, теоретичних засад та нових підходів до формування змісту навчання технологіям, адже на заміну індустріальній епосі, що обслуговувала практично потреби матеріального виробництва шляхом формування конкретних трудових практичних умінь і навичок та готового знання, сучасність гостро потребує творчих зусиль компетентних фахівців, які спроможні до професійної мобільності, ефективної взаємодії, тобто готові до інноваційної діяльності. Усвідомлення формуючого впливу мистецтва на особистість – ознака нашого часу

Інтеграція України в європейський освітній простір вимагає вирішення питань підготовки майбутніх фахівців з технологій, дизайну та мистецтва з урахуванням кращих ідей світової педагогічної думки. Проєктна дослідницька та інноваційна діяльності у сфері фахової передвищої

освіти – нині одне з найактуальніших завдань коледжів, зокрема велика роль у цьому відводиться трансформації у практичну діяльність результатів опанування студентами освітньо-професійних програм.

Актуалізація міждисциплінарних зв'язків у структурі змісту освіти, посилення інтересу до проектної діяльності, та особливо до міждисциплінарних проектів, очевидно є відображенням посилення міжгалузевих зв'язків у сучасній світовій культурі (зокрема науці, технологіях) та виникнення інтегрованих наукових сфер. Сьогодні європейська педагогічна громадськість констатує, що чинна система освіти, яка з XIX століття базується на поділі дисциплін, дає лише фрагментарні знання, а не цілісне уявлення про світ. Тож діяльність у сучасному суспільстві потребує інтегративного мислення та відповідних компетентностей.

У Франції набуває поширення інноваційна форма навчальної діяльності – індивідуальні керовані роботи, які за своєю суттю є різновидом міждисциплінарних проектів.

Індивідуальні керовані роботи (TPE – travaux personnels encadrés) можуть бути пов'язані з будь-якими предметами, й мистецькими зокрема, а їх впровадження сприятиме революційним освітнім змінам на шляху до покращення якості навчання.

Багато французьких учених (зокрема відомий філософ Е. Морен у своїй книзі «Об'єднати знання: виклик XXI століття») вважають, що на сучасному етапі розвитку суспільства й освіти важливо, аби точні та соціальні науки, література та мистецтва утворювали цілісний інформаційно-освітній простір та призвичаювали розум молоді до «контекстуалізації та узагальнення». Інтеграція шкільних дисциплін покликана сприяти усвідомленню

учнями таких основних філософських понять, як Космос, Життя, Людство.

Метод проєктів – один з найперспективніших шляхів навчання, адже він створює умови для творчої самореалізації тих, хто навчається, підвищує мотивацію до освіти, сприяє розвитку інтелектуальних здібностей; дозволяє залучити кожного здобувача освіти до активного пізнавального процесу, формує навички пошуково-дослідницької діяльності, виявляти індивідуальні здібності в колективній співпраці, набуваючи комунікативного досвіду та вміння грамотно працювати з інформаційними джерелами. Проєктна технологія передбачає системне і послідовне моделювання вирішення проблемних ситуацій, що потребують від учасників освітнього процесу пошукових зусиль, спрямованих на дослідження та розробку оптимальних шляхів створення проєктів, їх неодмінний захист і аналіз результатів.

Під час використання проєктної технології змінюється роль викладача. Він стає одним із членів проєктно-дослідницького колективу та може брати на себе різноманітні соціальні ролі в малій групі – джерела інформації, ідейного змісту, мудрого порадника. Викладач методики навчання технологій, як і студенти, що навчаються, вступає в систему відносин, співпраці, несе відповідальність за освітньо-проєктну діяльність у процесі виконання курсової роботи.

Питання проєктної діяльності є актуальним відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (2016р.), нових програм. Навчання проєктній діяльності в трудовій підготовці школярів у системі сучасної освіти висвітлюють у своїх працях О. Авраменко, В. Бербец, О. Гервас, Д. Кулик, Л. Оршанський, А. Терещук, В. Титаренко.

Зокрема вони спільні у думці щодо необхідності забезпечення умов для художньо-технічної творчості учнів.

Слово «проект» – латинського походження, означає «кинутий уперед задум». Проект – це сукупність певних дій, документів, попередніх текстів, задум чи план створення матеріального об'єкта, предмета, різного роду теоретичних продуктів [21, с.11].

Сьогодні визначення поняття проекту є полемічним. Проте багатогранність тлумачення відкриває широкі можливості для його використання в різних сферах наукових досліджень, виробництва, освіти та життєдіяльності людини.

На основі світової практики та потреб розвитку українських закладів освіти у вітчизняній педагогіці визнають такі типи проектів:

Практико-орієнтовані проекти – результат діяльності учасників чітко визначено від початку, він орієнтований на соціальні інтереси учасників.

Дослідницькі проекти – потребують добре обміркованої структури (визначення теми, мети, предмета, об'єкта, завдань, аргументація актуальності предмета дослідження для всіх учасників), соціальної значущості, продуманості методів, у тому числі експериментальних методів оброблення результатів.

Ігрові, рольові, пригодницькі проекти – учасники обирають ролі, обумовлені характером і змістом проекту.

Інформаційні проекти – спрямовані на збирання інформації про об'єкт, явище, на ознайомлення учасників проекту з цією інформацією, її аналіз, узагальнення фактів.

Творчі проекти – не мають детально опрацьованої структури спільної діяльності учасників, вона розвивається, підпорядковуючись кінцевому результату, прийнятій групою логіці спільної діяльності, інтересам учасників проекту.

Проект може мати вигляд технологічного процесу з виготовлення виробу або презентації чи навіть розважального шоу. Майже всі види перетворювальної діяльності людини – від створення матеріальних речей до виявів творчості – передбачають реалізацію певного проекту.

За характером координації Є. Полат розподіляє проекти на відкриті, явні та приховані, за характером контактів – на внутрішні (локальні), регіональні та міжнародні, за предметно-змістовою складовою – на моно- та міжпредметні проекти [22, с.28].

За кількістю учасників проекти поділяють на особисті, парні, групові(колективні) та масові.

За тривалістю проведення проекти розрізняють короткої дії (кілька годин), середньої тривалості (від тижня до місяця), довготривалі (кілька місяців, два семестри) [12].

Курсовий творчий проект здобувача освіти, його внутрішній резерв, який являє собою здатність до системного прояву ставлень, знань, умінь, здібностей та особистісних якостей, що забезпечують досягнення мети діяльності й особистісного розвитку, зокрема для педагогів за спеціальністю Середня освіта (Трудове навчання та технології) у розробці, організації та втіленні проектів на уроках у загальноосвітніх закладах середньої освіти. У нашій роботі ми будемо розглядати колір як основу грамотного формування творчого проекту фахового молодшого бакалавра. На наш погляд, поєднання засобів образотворчого мистецтва та трудового навчання складають вагомому ознаку художньо-практичної компетентності здобувача освіти.

Самостійна проектна діяльність студента є методичним підґрунтям розбудови сучасного закладу освіти. Адже саме розвивальна, культуротворча домінанта

має стати стрижнем виховання майбутніх освітян, які здатні до самоосвіти і саморозвитку, вміють критично мислити, опрацьовувати великий обсяг інформації, використовувати набуті знання і вміння для творчого розв'язання проблем, прагнуть змінити життя на краще.

«Результатом навчання, – зазначає О. Садовнікова, – має стати не засвоєння знань, умінь і навичок, а формування основних компетентностей, які забезпечують успіх практичної діяльності» [24].

Професійна компетентність педагога – сукупність знань, умінь, навичок потрібних для успішного виконання його функцій щодо навчання, виховання, розвитку особистості дитини. Професійна компетентність педагога виражає єдність його теоретичної та практичної готовності до здійснення педагогічної діяльності.

Розвиток професійних здібностей педагога передбачає якісні зміни в структурі його компетентності у процесі усвідомленої індивідуальної активності, що забезпечують підвищення ефективної діяльності.

Компетентнісний підхід в освітньому закладі як результат навчання у порівнянні з іншими є інтегративним, надає змогу здобувачам освіти вирішувати реальні практичні проблеми-завдання, вдосконалюється у формі проектної діяльності з навчальної дисципліни освітньо-професійного спрямування у різних видах творчої діяльності та проявляється усвідомлено через декоративні та дизайнерські художні образи.

Стрімкий і неповоротний процес реформування освіти в рамках концепції «Нова українська школа» орієнтують роботу надавачів освітніх послуг на компетентнісний підхід. Учитель технології сьогодні має бути професійно гнучкою, компетентною особистістю, яка постійно підвищує свій кваліфікаційний рівень,

академічну мобільність і творчий потенціал [4]. Від стану професійної компетентності педагога залежить рівень навченості, вихованості та розвитку здобувачів освіти [3].

Проект в фаховій передвищій освіті – це процес створення нових форм взаємодії педагогів, студентів, педагогічної громадськості, нового змісту й технологій освіти, нових способів та технік педагогічної діяльності та мислення [8].

Таким чином, курсові творчі роботи/проекти з методики навчання технологій можна розглядати як універсальну форму міждисциплінарної навчальної діяльності, покликану сприяти напрацюванню інтегрованої структури змісту освіти. Колір як один з виразних засобів покликаний забезпечити естетичний вимір міждисциплінарних проєктів. Нова форма навчання має багато переваг, порівняно з традиційною дисциплінарною логікою, сприяє вирішенню цілої низки завдань сучасної освіти й насамперед розвитку креативності освітянської молоді.

Залучення студентів до формування творчих пошуків, розуміння культури художньої діяльності, потребує вирішення таких завдань: формування творчої особистості та виразності в різних видах мистецтва, розкриття перед студентами історичних витоків і ролі кольору в дизайні, технологіях, художньому мистецтві, оволодіння практичними методами, технікою та технологією виготовлення виробів інтер'єрного призначення, формування ідейно-моральної та естетичної культури студента.

1.2. Колір – організуючий засіб творчого проєкту

Колір робить людину хороброю чи лякливою, колір робить огидним чи красивим, колір робить сумним чи радісним, колір принижує чи підносить багато що у житті...

Карель ван Мандер

В яких кольорах ми сприймаємо життя – від цього залежить доля, успішність людини. Колір сприяє розкриттю ідеї художньої роботи. Світло та Колір – феномени: психоестетичний та природньонауковий. Проблема символічного значення кольору пов'язана з психологічним впливом світлотності, її систематизацією та класифікацією. Колір викликає певні відчуття, настрої, асоціації.



Рис.1.1.

Порівняння кольорового тону та насиченості

Особливості сприйняття індивідуальні та залежать від віку, статі, життєвого досвіду, гами емоційних відчуттів людини. Є й спільне. За психологічним впливом прийнято ділити кольори на теплі та холодні.

Теплі пов'язані з нашою уявою про тепло, жару, вогонь, сонце, світло: жовті, помаранчеві, оранжеві, червоні та їх поєднання. Вони збуджують, підбадьорюють, піднімають життєвий тонус, створюють радісний настрій.

Холодні викликають асоціації з льодом, піднебессям, глибинною прохолодою. Впливають пасивно: заспокоюють, настроюють на відпочинок, спокій, роздуми. Предмети, зафарбовані теплими тонами, наближаються до нас, а холодними – віддаляються.



Рис.1.2.

Холодна кольорова гама

Легкі: прозорі, пастельні, що асоціюються з кольором неба, далини, простору. Вони утворюються з додаванням білої фарби до будь-якого кольору. Важкі: темні, земляні, малонасичені, щільні асоціюються з кольорами ґрунту: брунатні, теракотові, чорні, темно-сірі, фіолетові. Утворюються з додаванням чорної фарби до будь-якого кольору.

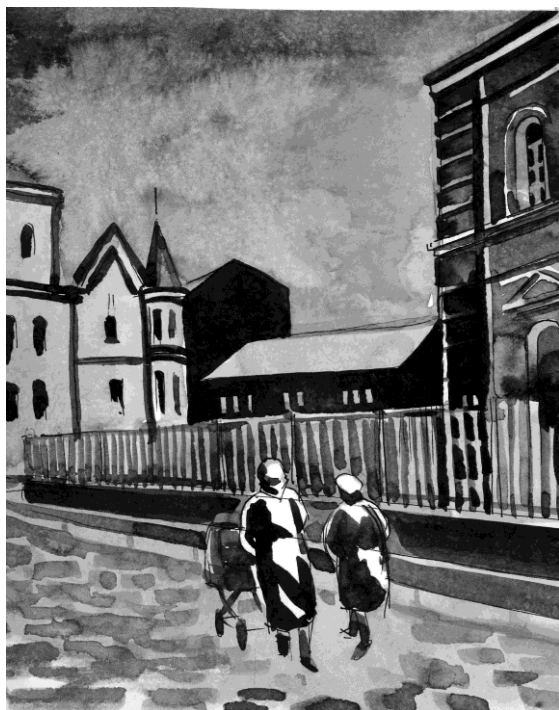


Рис.1.3.

Ахроматична кольорова гама

Головними властивостями кольору вважають *кольоровий тон*: ступінь світлотності кольорового відтінку (рис.1.4.). Природна шкала кольорових тонів – це спектр сонячного світла, кольори якого розміщені у такій послідовності: червоний, жовтогарячо-червоний, жовтогарячий, жовтогарячо-жовтий, жовтий, жовто-зелений, зелений, зелено-блакитний, блакитний, синій, фіолетовий.

Світлота – це наявність у спектральному кольорі тієї чи іншої кількості чорного або білого пігменту (рис.1.1.). За умови переважної кількості білого колір втрачає насиченість і стає світлішим, за умови переважної кількості чорного, колір втрачає і насиченість, і ясність, стає тьмяним.

Відтінок – невелика різниця в кольорі або світлості між спорідненими тонами за яскравістю, інтенсивністю (рис.1.4.).

Насиченість – ступінь відмінності хроматичного кольору від рівного йому по світлості ахроматичного (рис.1.1.). Спектральні кольори насичені, змішані ненасичені. Насичені споріднені кольори в колористичному відношенні не узгоджуються один з одним, проте при їх затемненні, або висвітленні за допомогою білил співвідношення стане гармонійним (рис.1.8.). Рівнонасичені кольорові тони однакової світлоти не дають тонких кольорових співвідношень. Однак достатньо до двох з трьох кольорів, що співвідносять, додати деяку кількість білого, або чорного кольору – одразу співвідношення стають гармонійними; ненасичені кольори підкреслюють третій колір – найнасиченіший (рис.1.12.).

Всі кольори ділять на *ахроматичні* (білий, чорний, сірий) та *хроматичні* (кольори сонячного спектру та їх поєднання).

Ахроматична кольорова гама (рис.1.4.) поєднує в собі чорний, білий всі відтінки сірого кольору.

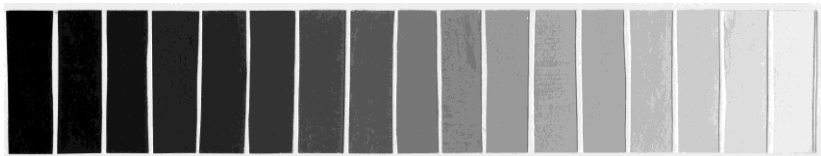


Рис.1.4.

Ахроматична кольорова гама

Найпростіше гармонійне поєднання ахроматичної групи – це двотонове рішення композиції (рис.1.5.): білий колір на чорному та чорний на білому, або поєднання двох сірих тонів, які є в ахроматичному ряді тону поряд.

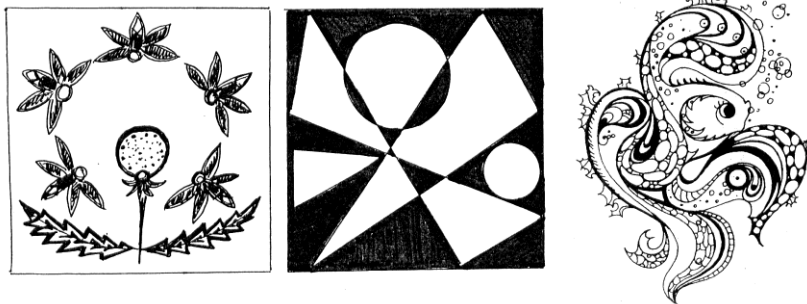


Рис.1.5.

Найпростіше гармонійне поєднання ахроматичної групи

Найбільш широко в декоративних композиціях застосовують тритонову кольорову гама, яка має широкі виражальні можливості для забезпечення ясного та чіткого сприйняття композиції твору. При побудові тритонових

композицій враховують пропорційні відповідності між тонами, забезпечують домінування одного з тонів. Пропорційна рівність тонів в композиції затверджує статику (рис.1.6.), нерівність – динаміку (рис.1.3.). Композиції повного світлового діапазону у єдності з середнім сірим відрізняються конкретністю та напруженістю, вони найбільш активні та експресивні. Кольорова гама світло-сірого діапазону характеризується похмурістю, суворістю, викликає почуття суму, драматизму. Не мають динамічної напруженості композиції середньо-сірого діапазону, така тонова шкала нейтральна за звучністю, спокійна, стримана.

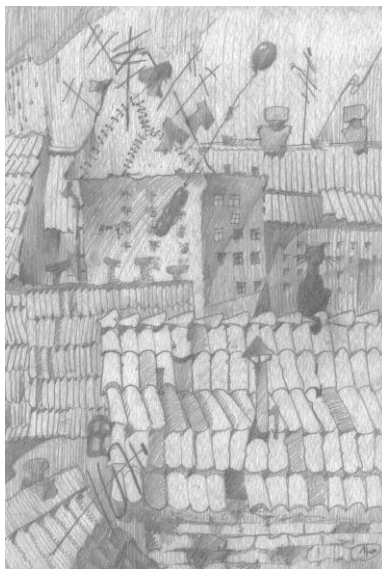


Рис.1.6.

*Пропорційна рівність тонів в композиції
затверджує статику*

Хроматична кольорова гама об'єднує всі кольори спектру та їх поєднання. Коли кольорове коло (рис.1.7.) із дванадцяти кольорів розділити на групи споріднених кольорів, то кожна з цих зон буде сприйматися глядачем по-різному. *Жовті* впливають подібно світлу та сонячним променям, активізують розумову діяльність, створюють у композиціях враження легкості та радості, виражають нестриманість, рефлексивність. Звільнює від клопотів, проблем, обмежень. Це колір щастя у всіх проявах. Він спрямований у мінливе майбутнє, пікантне сучасне. *Жовтогарячі* асоціюються з осінню, налаштовуючи людину на активний, радісний і піднесений лад, романтичний стиль. *Червоні* – це бажаний вогонь, що додає енергії, створює інтимну атмосферу. Вони виражають життєву силу, нервову активність, спрямованість на успіх та результативність, що сприяє насиченості буття. *Фіолетові* спрямовують людину на піднесений і водночас суворий лад. У поєднанні із золотистим, жовтим та жовто-зеленим впливають заспокоююче, символізують містичне поєднання, коли бажане стає реальністю. Цим тонам віддають перевагу інтелектуально та емоційно незрілі люди. *Сині* сприймаються спокійними, пасивними, важкими, холодними. Вони уособлюють взаємозв'язки з оточуючим світом, визначають відчуття спільності. у повсякденному житті – це колір вірності, глибини відчуттів. Ультрамарин – символ естетичних переживань і довершеності, найбільше підходить до медитації, він поза часом, символ традицій, вічних цінностей. Блакитні відтінки допомагають зосередитися. *Зелені* асоціюються зі свіжістю, молодістю, весною. Вони стримані, діють заспокійливо, при цьому підсилюючи відчуття гордості, влади над подіями, логічності. *Брунатні* (коричневі) асоціюються з теплом землі, з кольором стовбура дерева

та викликають відчуття міцності, надійності, стабільності, спокою, безпеки.

Зауважимо: символічне значення кольору, його «психологічний код» – об’єктивна категорія теорії композиції, що не залежить від індивідуальних уподобань.



Рис.1.7.

Кольорове коло

Одна з умов гармонійної організації кольорів – це знаходження пропорційних відношень кольорових площ та їх форми (рис.1.8.).



Рис.1.8.

Гармонійна організація кольорів

За характером психофізіологічного сприйняття прийнято підрозділяти гармонійне поєднання на чотири кольорових групи: однотонне гармонійне поєднання кольорів, гармонійне поєднання споріднених кольорів,

гармонійне поєднання споріднено-контрастних кольорів, гармонійне поєднання контрастних додаткових кольорів.

Однотонні гармонійні поєднання дуже близькі до ахроматичної гармонії. Основу цієї групи гармонійних поєднань складає будь-який тон, який у певних визначених пропорціях є присутнім у кожному з поєднаних кольорів. Контрастні співвідношення проявляються тільки за світлотністю та насиченістю. Загальний кольоровий тон надає однотонним поєднанням спокійний врівноважений характер (рис.1.9.).



Рис.1.9.

Поєднання споріднено-контрастних кольорів

Найбільш розповсюджений різновид кольорових гармоній – поєднання споріднено-контрастних кольорів, що можна об'єднати у чотири групи: жовто-червоні, жовто-зелені, синьо-зелені, синьо-червоні кольори.

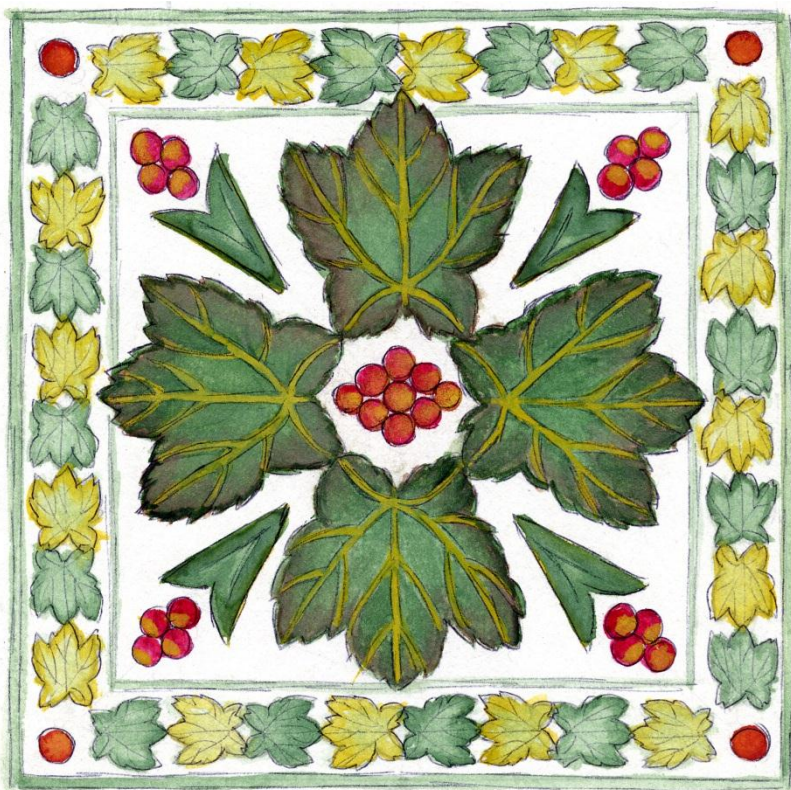


Рис.1.10.

Контрасні співвідношення

Характерною особливістю створення гармонійних поєднань споріднено-контрастних кольорів є наявність

у поєднанні однакової кількості головного та контрастуючого кольорів.

Контраст – це значна відмінність, протилежність, що проявляється між величинами, формами, кольором, світлом і тінню, а також фактурою матеріалів. Наявність у композиції двох протилежних акцентів сприяє активному впливу роботи на глядача. Контрастні форми почергово відтіняють одна одну, дякуючи власним протилежним рисам. Це відкриває широкі можливості для їх взаємодії. Закономірності контрастних співвідношень (рис.1.11.) використовують як виразні засоби, що організують елементи форми в чітку та виразну структуру. Використовувати контраст – значить цілеспрямовано створити боротьбу різних початків у композиційній структурі та у цьому співставленні протилежностей визначити гармонію впливу на глядача (рис.1.10.).



Рис.1.11.

Контрастні пари

Нюанс – відтінок, ледве помітна різниця, витончений різновид кольорового тону (рис.1.12.). Нюанс може проявлятися в формі, величині, рухові, конструкції, світлоті, фактурі, кольорі. Нюансне співвідношення можна отримати, якщо взяти кольори близькі за світлотністю, наприклад, ахроматичні (білий та світло-сірий), ахроматичний та хроматичний насичений (чорний та фіолетовий), ахроматичний і хроматичний мало насичений (білий та рожевий), хроматичний насичений і малонасичений (фіолетовий і темнофіолетовий). М'яке співвідношення можливе також у співвідношенні близьких за насиченістю чи тонально кольорів, наприклад: хроматичних малонасичених (темно-фіолетового та темно-червоного), хроматичних теплих (жовтий та оранжевий) чи холодних (зеленого та синього).

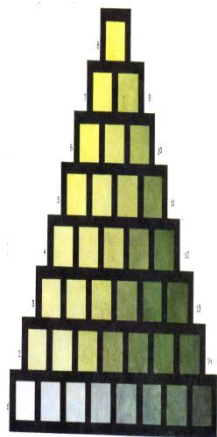


Рис.1.12.

Нюансні співвідношення

Домінанта – це композиційний та ідейний центр твору. Застосування у композиції невеликого за площею, але якісно іншого кольору (домінанти) надає їй напруженості, контрастності (рис.1.15.).

Око людини реагує на кольорову домінанту незалежно від вольових зусиль (рис.1.13.). Звернувши увагу та лише підійшовши ближче, чи розглядаючи більш детально, глядач звертає увагу на деталі, тобто те, що підпорядковано основній кольоровій плямі.



Рис.1.13.

Кольорова домінанта

Ще Арістотель писав: «Все живе прагне до кольору... Кольори за приємністю їх співвідношень можуть бути схожими на музичні співзвуччя і бути взаємно пропорційними». Колір здатен збуджувати та заспокоювати, викликати стан піднесення та принижувати, лікувати та виховувати. Колір може подобатися чи не подобатися, проте характер його впливу залишається незмінним поза залежністю від психічного стану організму у момент впливу та від індивідуальних уподобань.

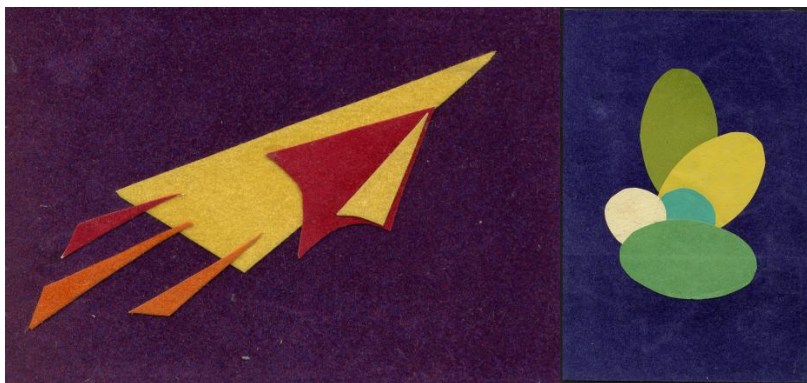


Рис.1.14.

Динамічна та статична композиції

Таким чином, колір – унікальний організуючий засіб композиції у творчому колективному проєкті, бо ті завдання та проблеми, що він може вирішувати, за певних умов, стають провідними у освітньому процесі педагогічного коледжу.

Діяльність оцінюють за результатом. Творча людина завжди досягає високих результатів у всіх або одній сферах діяльності: інтелектуальній, художній,

соціальної, професійної, інноваційної. Чим вищий рівень творчості, тим людина успішніша.



Рис.1.15.

Кольорова домінанта

Творчий початок закладений у кожній людині – це потенціальні можливості. Сподіваємося, що в недалекому майбутньому навички сприйняття у поєднанні з вербальними навичками будуть розглядатися як необхідна передумова для творчого мислення здобувачів освіти.

1.3. Колективні творчі проєкти – ефективна форма організації сучасного освітнього простору

Ми наголошуємо на необхідності формування ефективного освітнього середовища в контексті нової парадигми розвитку освітнього процесу – філософії «розумного навчання»

Г. Пономарьова

У відповідності до сучасних Рекомендацій Європейського Парламенту та Ради Європи мистецтво має неабиякі можливості щодо формування ключових компетентностей. Педагоги мають системно приділяти увагу їх формуванню, але застосовувати власний методичний інструментарій слід педагогічно правильно.

Мистецька освіта є посередником між суспільно значущими культурними цінностями й особистісними цінностями людини та забезпечує набуття базових компетентностей (загальнокультурних, художньо-пізнавальних, комунікативних), формує прагнення та здатність до художньо-творчої самореалізації та духовного самовдосконалення протягом життя. Стратегічним напрямком освітнього простору є введення здобувачів освіти у культуру.

Тенденція розвитку складного технологічно орієнтованого суспільства вимагає пошуку ефективних форм організації сучасного освітнього простору, зокрема для студентів, що обрали педагогічно спрямований навчальний заклад. Результативний вплив образотворчого мистецтва на особистість дедалі частіше стає об'єктом сучасної педагогічної теорії та практики.

Освітні технології складають сьогодні цілу галузь педагогічної науки, осмислюється технологічний підхід

в освіті, підлягають опису та аналізу найпоширеніші вітчизняні та зарубіжні технології, обґрунтовуються авторські технології, досліджується весь арсенал технологій учителя.

Колективні творчі роботи в сучасній освіті трактуються не лише як дієва форма структурування змісту та систематизації навчального матеріалу в органічних зв'язках, а й як інноваційна педагогічна технологія. Технологічні аспекти колективних робіт, тобто їх організаційно-процесуальне забезпечення, залежить від типу та ступеня інтеграції елементів змісту та здатні змінювати якісні параметри організації освітнього процесу, за умови їх проведення з врахуванням відомостей з теорії композиції кольору та аналітичного розгляду концепцій творчого розвитку особистості (Л. Виготський, С. Гончаренко, В. Ільченко).

Стимулювання повноцінного та креативного застосування отриманих знань (відбувається своєрідний перехід кількості в якість) завдяки колективним технологіям сприяють кількісному збільшенню та якісному збагаченню порівнянь, аналогій, стимулюванню міжсенсорних асоціацій, розширенню діапазону художньо-естетичних узагальнень студентської молоді. Таким чином, змістова інтеграція стимулює процесуальну інтеграцію.

Дидактичний інструментарій здійснення колективних художньо-педагогічних технологій ґрунтується на методах і прийомах порівняння – встановлення спільних та відмінних рис між різними художніми явищами, та аналогії – пошуку часткової схожості між ними за допомогою виявлення та стимулювання образних асоціацій. Значну роль у мистецькій педагогіці має стиль художнього спілкування. Як підкреслює О. Рудницька, художні твори, з одного боку, здатні моделювати людські стосунки, з іншого – мистецтво у своїй сутності само

є спілкуванням, діалогічним за своєю природою [26]. Комунікативна функція мистецтва виявляється в різних видах спілкування: діалог з митцем, діалог з образом твору, діалог культур, діалог особистісних смислів у системі «студент – студент» або «викладач – студент», внутрішній діалог (інтеріоризована дискусія). Отже, розуміння мистецтва – це творчий процес співпереживання та інтерпретації, що носить активно діалогічний характер.

Освітня технологія колективних творчих справ, котра виступає складовою особистісно зорієнтованої системи формування пізнавальної, світоглядної, почуттєвої, емоційної, діяльнісної, творчої сфер особистості студентів, має такі ознаки, як урахування індивідуальності студентів, стимулювання їхнього розвитку відповідно до здібностей і можливостей, кооперація діяльності молоді, активізація колегіальної співтворчості.

Колективні творчі проекти сприяють розвитку уміння студентів пильно спостерігати, розмірковувати про зміст художніх творів, що стає можливим завдяки багатозначності кольорового рішення образів мистецтва, їх здатності інтригувати й пробуджувати різні думки. Ураховуються потреби й інтереси глядачів-початківців, які набувають умінь спостереження й рефлексії – компонентів візуальної компетентності.

Науковою основою технології колективних творчих проектів може слугувати положення Л. Виготського про інтеріоризацію, взаємозв'язок у навчанні внутрішнього із зовнішнім, соціальним, що стимулює та підвищує індивідуальні зусилля, сприяє успішності результатів. До базових елементів форми організації художньої діяльності належать: позитивна взаємозалежність (спільні цілі, ресурси, оцінка результату, необхідність розподілу ролей), співпраця (що включає лідерство, прийняття рішень, установлення довіри, взаємозалежність), підтримка

і взаємодія в прямих контактах (взаємонавчання, емпатія), міжособистісне спілкування та спілкування у невеликих групах, комунікативність (здатність вирішувати проблемні ситуації, уникати суперечок і конфліктів, дотримуватися консенсусу).

За домінуючим видом діяльності можна виокремити основні типи художніх колективних творчих справ: інформаційний, дослідницький, практично-творчий, ігровий (або рольовий). Колективна творча робота застосовується на етапах уведення в тему (переважно інформаційний тип), розкриття основного змісту теми (дослідницький та інформаційний типи), під час узагальнення теми (ігровий або художньо-творчий типи).

Колективна творча діяльність передбачає самостійну роботу студентів, компетенція саморегуляції стає провідною. Рівень самостійності й творчості враховується при оцінюванні колективної роботи, тому поряд із загальною оцінкою варто оцінювати індивідуальний внесок кожного учасника.

Під час формування малих і великих груп доцільно враховувати спеціальні здібності та естетичні інтереси студентів, їхній попередній художній досвід та знання з різних видів мистецтва (архітектури, скульптури, живопису, графіки, декоративно-прикладного мистецтва, музики, хореографії, театру, кіно).

Викладач виступає організатором і координатором навчально-пізнавальної діяльності студентів; за потребою – консультує окремих студентів або групи; здійснює постійний зворотний зв'язок; стимулює дискусію під час колективного оцінювання результатів роботи, підтримуючи активність, емоційність студентів.

Етапи здійснення колективної творчої роботи: обговорення і вибір теми, розподіл ролей, обов'язків, проміжних завдань відповідно до компонентів та етапів

діяльності, організація та здійснення творчої діяльності, узагальнення та оформлення результатів, презентація, обговорення результатів у групах, колективне та незалежне оцінювання проекту.

У групи для виконання колективних творчих робіт, як правило, потрапляють студенти з різними здібностями й уподобаннями, що дає змогу розподіляти соціальні ролі, різні за мірою активності: лідерські, виконавчі, творчі тощо. Бажано дотримуватися рухливості ролей, здійснювати їх зміну, щоб кожний із студентів відчув себе у різних позиціях.

На підставі впровадження форми колективних творчих робіт підвищується мотивація освітньої діяльності, збагачується емоційна сфера (ефект «проживання» емоційно-естетичних почуттів іншого), відбувається систематизація та інтеграція знань, посилюється їх прикладна спрямованість; виховується толерантність під час дискусій, обговорення різних інтерпретацій, версій, трактувань, оцінок; розвивається поліфонічність «бачення» неоднозначних мистецьких явищ; формуються комунікативні навички, досвід діалогового спілкування, вміння працювати в команді в умовах співробітництва і взаємодопомоги (ефект соціалізації), глибше усвідомлюється відповідальність за результат – власний і колективний.

Все це ставить перед студентами та викладачами коледжу важливі науково-педагогічні завдання – використати увесь арсенал потенційних естетичних можливостей образотворчого мистецтва у формуванні гармонійно розвиненої особистості. Як шлях до вирішення проблеми ми пропонуємо використання різного роду колективних творчих робіт на основі свідомого використання знань про вплив кольору на життя людини його учасниками, адже відомо, що у процесі освітньої

діяльності образотворче мистецтво виконує важливу дидактичну функцію, воно ефективно впливає на почуття, емоції, актуалізує навчальну діяльність; йому належить також важлива культурно-соціальна функція, яка тісно пов'язана з проблемою вільного часу студентів: заповнюючи вільний час молодих людей, мистецтво насичує його естетично цінним змістом. Знайомство з психологічним впливом кольору через твори образотворчого мистецтва у системі формування естетичної культури, є єдиним і неповторним джерелом пізнання характерних рис духовного життя кожної епохи, способом отримання різноманітних знань та інформації про навколишній світ, природу, суспільство.

В умовах науково-технічного прогресу образотворче мистецтво допомагає людині зняти напруження, розслабитися, зняти стрес. Задовольняючи духовні потреби, мистецтво переносить людину в особливий світ емоцій, переживань і почуттів.

Отже, образотворча колективна творча діяльність, як форма організації молоді, готує майбутніх фахівців до професійної діяльності в умовах інноваційного освітнього простору за умови впровадження її за структурою: мотивація діяльності, обговорення і вибір теми, планування роботи з розподілом доручень учасників, виконання творчої роботи на основі знань про колір, як виразний засіб композиції, індивідуальне узагальнення та оформлення результатів, презентування роботи на відкритому заході, обговорення та оцінювання результативності. Ми готуємо вчителів Нової української школи, що за будь-яких обставин будуть головною фігурою педагогічного процесу.

РОЗДІЛ II. ТЕХНОЛОГІЯ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ»

2.1. Програма навчальної дисципліни

Тенденція розвитку сучасної вищої школи передбачає переведення процесу навчання на технологічний рівень, реалізацію індивідуальних траєкторій розвитку школярів

А. Хуторський

Сфера освіти нині має орієнтуватись на формування ключових умінь компетентностей людини XXI століття, критично мислити, працюючи в команді [25].

Методика навчання технологій – дисципліна, що належить до блоку дисциплін професійної і практичної підготовки – це область педагогічної науки, що визначає завдання, зміст і методи трудового навчання, що вивчає раціональні прийоми виконання дизайнерських композицій на основі глибокого розуміння законів візуального мистецтва, розробляє форми та засоби ефективної організації освітнього процесу, виходячи із мети та завдань компетентнісного підходу в процесі художньо-практичної діяльності на основі взаємодії різних видів образотворчого мистецтв та технологічних операцій з обробки основних груп конструкційних матеріалів.

Методологічною основою предмету є діалектика – метод пізнання світу на основі найзагальніших законів розвитку та художнє виховання як складова естетичного виховання. Педагогічно-теоретичною основою виступають методика трудового навчання та художньої праці, мистецька педагогіка, психологія. Науковою базою предмету є мистецтво як справжнє джерело пізнання

реального життя, воно завжди націлене на досягнення суттєвих його сторін всю сукупність суспільних відносин, яка живе в конкретному світі, у певному соціальному й природному середовищі, певний історичний час.

Повне оволодіння кольором, як засобом виразу дизайнерської думки, а також набуття стійких навичок створення грамотних кольорових декоративних композицій інтер'єрного призначення досягаються в результаті опанування всього комплексу практично-спрямованих дисциплін відповідно до профілю. Методика навчання технологій передбачає набуття студентами вмінь та навичок вираження технічних та творчих ідей за допомогою виразних засобів графіки, кольорознавства, а також розуміння їх взаємодії. Вивчення курсу сприяє розвитку уваги, конструктивно-логічного мислення, оволодінню виразними можливостями декоративного мистецтва, дизайну, комп'ютерної графікою як засобами відображення дизайнерської думки у навчальній майстерні закладу освіти, що необхідне при вивченні інших профільюючих дисциплін, а також в роботі педагога.

Найціннішим джерелом відновлення духовності є мистецтво, яке формує емоційну сторону свідомості та естетичні ідеали особистості. Саме мистецтво є первинним щодо інтелектуального світосприйняття та піднімає інтерес до світу та життя. Разом з іншими видами, які відіграють не меншу роль, образотворче мистецтво унікальне, бо ті завдання і проблеми, що воно може вирішувати, за певних умов, стають провідними в освітньому процесі, а композиція є невід'ємною складовою кожного розділу програми з трудового навчання, дизайну та технологій, візуального мистецтва.

На вивчення методики навчання технологій, як дисципліни загально-професійної підготовки, що покладена в основу фахової передвищої освіти

за типовими навчальними планами відповідно до вимог освітньо-професійної програми підготовки фахівців за спеціальністю Середня освіта (Трудове навчання та технології), за кваліфікацією вчителів технологій (денна форма навчання) відводиться 4,8 кредитів ECTS.

Робоча навчальна програма схвалена на засіданні циклової комісії викладачів трудового навчання та технологій, дисциплін естетичного спрямування Красноградського коледжу Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, побудована за модульною системою.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є процес вивчення принципів положень методики навчання виготовлення виробів у сучасному освітньому середовищі майстерні на основі методів проєктування, комбінаторики та формоутворення, освітня діяльність здобувачів освіти, її наслідки з урахуванням вікових особливостей учнів.

Міжпредметні зв'язки: педагогіка, психологія, трудове навчання, технології, технічне креслення, інформатика, технічна естетика, художня культура, композиція, образотворче мистецтво, художня праця, основи перспективи, основи техніки та технологій, основи матеріалознавства, дизайн.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: «Основи методики впровадження сучасної парадигми технологічної освіти», «Групи навчальних завдань», «Планування та організація освітньої роботи з проєктування на уроках галузі «Технології», «Формування графічної компетентності – основа реалізації навчальних завдань», «Особливості вивчення варіативних модулів на уроках трудового навчання».

Метою викладання навчальної дисципліни «Методика навчання технологій» є забезпечення майбутніх фахівців системи технологічної освіти необхідними знаннями про особливості методів планування та організації освітньої роботи з трудового навчання, технологій. Сформувати загальну компетентність щодо загальних відомостей з методики навчання технологій (трудоного навчання). Без глибокого засвоєння лекційного, семінарського та практичного матеріалу з методики навчання технологій неможливо якісно вирішувати завдання щодо соціальних вимог до формування конструктивності та гнучкості мислення, винахідливості та творчості підростаючого покоління в Україні на основі проєктно-технологічного підходу в єднанні з художньо-графічною підготовкою

Основними завданнями вивчення дисципліни «Методика навчання технологій» є надання допомоги здобувачам освіти щодо раціональних прийомів збагачення досвіду впровадження технологічної діяльності, виховання естетичного ціннісного ставлення до дійсності та мистецтва, світоглядних уявлень і ціннісних орієнтацій, розвиток художньо-творчих здібностей, художньо-образного мислення, універсальних якостей творчої особистості, формування фахової компетентності – здатності керуватися набутими методичними знаннями та вміннями у власній самостійній творчій технологічній діяльності, здатності використовувати засвоєні теоретичні основи курсу як засіб естетичного й художнього виховання на основі інтегративного підходу у межах галузі «Технології» та готовність використовувати отриманий досвід у освітній роботі з учнями основної школи у контексті технічної дидактики, формувати у студентів універсальні якості творчої особистості.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми навчальної дисципліни студенти повинні знати передумови та сутність впровадження сучасної парадигми технологічної освіти в Україні та світі, загальні організаційно-методичні підходи до формування графічної компетентності у контексті художньої дидактики, сутність художньо-педагогічних технологій, психолого-педагогічні основи курсу технологій в загальноосвітніх закладах середньої освіти II і III ступеня, специфіку уроку трудового навчання (технологій), його структуру, особливості образотворення на основі планування та організації освітньої роботи з проектування на уроках галузі «Технології», методику опрацювання як обов'язкової складової так і варіативних модулів, що визначено навчальною програмою з трудового навчання для загальноосвітніх навчальних закладів.

Студенти повинні вміти визначати цілі формування технологічно освіченої особистості, підготовленої до самостійного життя та активної перетворювальної діяльності в умовах сучасного високотехнічного, інформаційного суспільства з урахуванням вікових особистостей дітей, планувати сумісну діяльність з учнями та підготувати календарно-тематичне планування навчального матеріалу з відбором його змісту, організувати здійснення освітнього процесу, підібравши доцільні методи та форми навчання, використовувати різні способи мотивації для активного спрямування та результативного сприйняття й результативної роботи учнів, здійснювати контроль за навчальними досягненнями учнів як результат освітнього процесу, для чого необхідно визначити критерії та інструментарій оцінювання результатів навчання, вносити необхідні корективи у процес трудового навчання за аналізом одержаних результатів відповідно до встановлених цілей, виконувати педагогічний малюнок,

застосовувати переважно практичні методи та форми організації освітнього процесу, використовувати для створення художніх образів різноманітні техніки зображення й конструктивні матеріали, організувати та проводити проектну діяльність на основі розвивального навчання.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Основи методики впровадження сучасної парадигми технологічної освіти

Тема 1. Історія удосконалення шляхів трудового навчання школярів

Історія методів трудового навчання. Сучасна парадигма технологічної освіти в школі. Вікові особливості учнів основної школи. Вікові характеристики художньо-творчого розвитку особистості через художню працю. Аналіз розвитку освітньої галузі «Технології» в економічно розвинутих країнах світу. Емпіричний досвід Німеччини, Фінляндії, Нідерландів, Австралії, Ізраїлю Трудове навчання як складова системи освіти. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (2011р.). Освітня галузь «Технології»: мета, компоненти, завдання навчання

Тема 2. Планування

Принципи та структура шкільної програми «Трудове навчання (технології). Креслення». Інваріативна (обов'язкова) складова: результат діяльності – виріб. Варіативна складова: результат діяльності – проєкт. Блоки. Модулі. Календарно-тематичне планування Розробка ілюстрованого календарно-тематичного плану. Структура та типи уроків трудового навчання (технології). Креслення. Підготовка до уроку Вимоги до уроків. Практична спрямованість сучасного трудового навчання учнів. Технологія написання плану-конспекту уроку. Засоби застосування інформаційно-комунікативних технологій.

Активізація інтересу до художньо-творчої проєктної діяльності.

Тема 3. Принципи технологічної дидактики

Дидактичні принципи технологічної дидактики. Технологічний підхід. Принцип системності та послідовності. Принцип науковості. Принцип свідомості та активності. Принцип наочності. Принцип міцності засвоєння знань на основі практичної діяльності учнів. Принцип єдності та оптимального поєднання колективних та індивідуальних форм навчання. Особистісно-орієнтований підхід. Принципи педагогіки мистецтв: цілісності, образності, асоціативності, варіативності, імпровізаційності, інтонаційності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Групи навчальних завдань

Тема 1. Будова і властивості конструкційних матеріалів

Групи навчальних завдань. Групи конструкційних матеріалів, їх особливості, засоби виразності. Головні завдання вчителя з теми. Шляхи реалізації

Тема 2. Способи використання інструментів та пристосувань для виконання технологічних операцій

Головні завдання вчителя з теми. Шляхи реалізації.

Тема 3. Проєктна діяльність

Етапи навчання. Структура творчого проєкту. Головні завдання вчителя з теми та шляхи їх реалізації.

Тема 4. Формування графічної компетентності художньо-творчого розвитку

Головні завдання вчителя з теми. Композиція та композиційна діяльність. Комп'ютерна графіка. Комп'ютерний живопис. Розвиток творчих здібностей школярів на уроках з основ дизайну. Креслення – мова техніки. Педагогічний малюнок. Розробка фрагменту уроку трудового навчання. Організація класу на уроці. Розподіл часу. Мотивація навчальної діяльності. Вивчення нового матеріалу. Практична робота. Підбиття підсумків уроку

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Планування та організація освітньої роботи з проектування на уроках галузі «Технології»

Тема 1. Технології проектування. Планування освітньої роботи з трудового навчання та технологій

Розробка інструкційно-технологічної картки. Значення наочності на уроках галузі «Технології». Розробка ескізу наочного посібника. Основні закони, правила, прийоми, засоби композиції. Використання інформаційно-комунікативних технологій – основа опрацювання великого обсягу інформації. Розробка презентації до плану-конспекту уроку. Організація освітньої роботи на уроці практичної діяльності. Аналіз уроку трудового навчання. Розробка технологічної карти уроку трудового навчання

Тема 2. Активізація інтересу до художньо-творчої діяльності

Розкриття творчих здібностей. Розробка буклету творчого проекту. Технологія «створення ситуації успіху». Дидактичні ігри. Засоби виразності дизайн-проектів. Дизайн як творчий метод.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Формування графічної компетентності – основа реалізації навчальних завдань

Тема 1. Формування графічної компетентності

Методика вивчення теми «Правила оформлення креслеників». Педагогічні прийоми, що сприяють навчанню. Методика навчання виконанню написів креслярським шрифтом. Види, основні правила та методика виконання. Групи букв за конструкцією. Методика вивчення теми «Масштаб» та «Нанесення розмірів».

Тема 2. Сприймання як складова частина уроку

Методика навчання основним геометричним побудовам. Методика проведення графічних робіт. Аналіз графічного складу зображень. Самостійна робота на уроках трудового

навчання. Система завдань, що сприяють розвиткові просторової уяви, логічного мислення школярів на уроках трудового навчання. Педагогічний малюнок. Особливості малюнка вчителя на різних типах класної дошки. Методика вивчення теми «Аналіз креслеників».

Тема 3. Навчання читанню креслеників – основа формування графічної компетентності

Педагогічні прийоми, що сприяють навчанню читанню креслеників. Дидактичні ігри. Нетрадиційні матеріали та техніки. Технології оцінювання навчальних досягнень учнів. Використання майстер-класу на уроці. Робоче місце вчителя трудового навчання. Освітнє середовище.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. Особливості вивчення варіативних модулів на уроках трудового навчання

Тема 1. Підручники та навчальні видання

Навчально-методичне забезпечення рекомендоване Міністерством освіти і науки розташоване на офіційному сайті: www.mon.gov.ua Підручники з відповідним грифом Міністерства. Методичні рекомендації на офіційному сайті МОН: <http://old.mon.gov.ua/ua/often-requested/metodikal-rekomendations>. Підручники «Трудове навчання», «Технології», «Креслення». Посібник: розробки уроків. Газета «Трудове навчання». Журнал «Трудова підготовка в рідній школі»

Тема 2. Організація робочого місця учня

Техніка безпеки на уроках трудового навчання. Конструкційні матеріали для уроків трудового навчання. Правила роботи з художніми та конструкційними матеріалами на уроці.

Тема 3. Методичні рекомендації щодо застосування варіативних модулів на основі проєктно-технологічної діяльності

Технологія апікаційних робіт. ДПМ. Технологія роботи з деревинними матеріалами, соломою, лозою, папером.

Сувеніри. Технологія виготовлення текстильних та шкіряних виробів. Вишивання. В'язання. Машинне шиття. Технологія виготовлення виробів з полімерів. Технологія виготовлення виробів з дроту. Технологія виготовлення виробів з тонколистового металу та фольги. Електротехнічні роботи. Технології приготування нескладних кулінарних страв. Технології землеробства та догляду за тваринами. Основні вимоги до контролю та оцінювання.

Тема 4. Методика позакласної роботи з технологій

Планування. Підготовка та проведення позакласних заходів.

Методи навчання: словесні, наочні, інтерактивні, практичні, метод проєктів, метод комбінаторики.

Методи контролю: тести, усне опитування, огляд та аналіз робіт, захист курсової роботи/ проєкту, семестровий екзамен, огляд знань.

Успішність студента визначається за такими видами робіт: участь в обговоренні питань на контрольно-узагальнюючих заняттях, виконання завдань тестів на заняттях модульного контролю, наявність словника термінів (за всіма темами курсу), наявність конспекту з опрацьованим теоретичним матеріалом, наявність всіх практичних робіт, наявність матеріалів до всіх самостійних робіт, захист курсової роботи/проєкту та семестровий екзамен після 6 семестру, огляд знань у 7 семестрі. Звітність студентів для очної форми навчання – поточна, складається на основі балів за результатами індивідуальних контрольних співбесід, семінарських занять, курсових робіт/проєктів, за виконання практичних та самостійних робіт та інших завдань викладача.

Використовуючи загальноприйняті методичні рекомендації до практичного заняття вони повинні мати такі елементи, як номер і тему заняття, мету і завдання

заняття, постановку завдання (опис конкретної ситуації), за потреби коротко основні відомості з теорії або лекційних занять, потрібні технічні засоби, довідковий матеріал тощо, вирішення типового завдання, аналіз одержаних результатів і можливих варіантів завдання та шляхів їх розв'язання, завдання на самостійну роботу, критерії оцінювання роботи студента на практичному занятті, контрольні питання, рекомендовану літературу та інші джерела інформації щодо теми, яка розглядається.

Темпи сучасних глобалізаційних процесів зумовлюють стрімку динаміку наукових пошуків оптимізації системи вищої освіти з програмуванням її випереджувального руху щодо розвитку соціальних інститутів. У цьому контексті методика навчання технологій має йти у авангарді інновацій, що забезпечують провадження освітньої діяльності підростаючого покоління, адже покликана плекати духовний світ, світоглядну компетентність молоді.

Оскільки важливою складовою розвитку майбутніх освітян є формування універсальних якостей творчої особистості, розвиток сенсорних та інтелектуальних здібностей до образотворчої діяльності у контексті художньої дидактики, то якісне знайомство з теоретичними основами методики навчання технологій, за умов скорочення кількості аудиторних занять, можливе лише шляхом впровадження проєктної технології для організації самостійної роботи, а запропонована програма навчальної дисципліни «Методика навчання технологій» у сфері фахової передвищої освіти – єдиний комплекс освітніх компонентів (індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів, тестів, курсових робіт/проєктів), спрямованих на досягнення визначених результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої та професійної кваліфікації.

2.2. Загальна технологія підготовки курсової роботи/проєкту з методики навчання технологій

Оволодіння технологією полягає в інтеграції всіх елементів системи в короткому акті педагогічного впливу, який складається з трьох функцій: ініціювання активності суб'єкта, озброєння способами діяльності, стимулювання індивідуального вибору

Г. Селевко

Успішність формування компетентності, якість засвоєння освітнього матеріалу значною мірою визначається ступенем самостійності студента. Роботу над курсовою роботою/проєктом студентам слід розпочинати з планування самостійної діяльності відповідно до визначених цілей.

Підготовка курсової роботи/проєкту з методики навчання технологій – це дуже важлива та відповідальна освітня діяльність, яка потребує від здобувача освіти самостійного вирішення усього комплексу робіт від затвердження теми, виконання графічних пошуків зображень або їх фрагментів і тренувальних вправ у обраній декоративній техніці, до написання пояснювальної записки на художньо-професійному рівні. Робота над курсовим проєктом вимагає повніше та на більш високому рівні, ніж при підготовці до аудиторних занять, проводити дослідницькі розробки, починаючи з аналізу виробів-аналогів, вивчення джерел та літератури за тематикою, складання плану, відбору конструкційних та художніх матеріалів, проведення аналізу ескізу-пропозиції та моделі-пропозиції, самостійних висновків щодо можливостей втілення методичної частини проєкту на практиці у школі.

Працюючи над практичною частиною проєкту, куди

обов'язково входить виготовлення реального виробу, бажано в натуральну величину в матеріалі, відповідно проєкту, студент у повному обсязі повинен розкрити свої професійні здібності, починаючи з начерків, технічних малюнків, креслеників, замальовок з подальшим графічним проєктуванням і моделюванням з сучасних конструкційних матеріалів на основі вибору інструментів та устаткування.

Проєкт з методики навчання технологій дає можливість розкрити себе в освітньому процесі, як творчу особистість, поглиблює та узагальнює знання, одержані студентом за увесь період навчання у педагогічному коледжі.

Захист курсової роботи/проєкту з методики навчання технологій демонструє в повному обсязі те, як студент засвоїв знання, оволодів тими чи іншими техніками та прийомами виконання творчої композиції за власним задумом.

У педагогічну практику універсальний грецький термін «технологія» (означає «знання про майстерність») увійшов разом із виникненням необхідності наукового обґрунтування закономірностей пошуку оптимальної сукупності методів і засобів організації провадження освітньої діяльності, цілеспрямованого впливу на особистість учня, що характеризує майстерність педагога, подібну до мистецької діяльності (від «технос» – мистецтво, майстерність, «логос» – учення, наука).

Освітні технології складають сьогодні цілу галузь педагогічної науки, в якій осмислюється технологічний підхід в освіті, підлягають опису та аналізу найпоширеніші вітчизняні та зарубіжні технології, обґрунтовуються авторські технології, досліджується весь арсенал технологій учителя. Категорію технології сучасні представники педагогічної науки розглядають

у дидактичному (В. Безпалько, С. Гончаренко, С. Подмазін, О. Савченко), виховному (І. Бех, В. Рибалка, Н. Шуркова), цілісному педагогічному (І. Дмитрик, М. Кларін, А. Нісімчук, О. Пехота, Г. Селенко) аспектах.

Ще в 70-х роках ХХ століття під впливом ідей системного підходу до організації навчального процесу та визначення умов його оптимізації поступово відбувся перехід до розуміння педагогічної технології як засобу повного управління розв'язуванням дидактичних проблем. О. Савченко дає таке визначення поняттю «технологічний підхід»: система дій учителя та учнів, спрямованих на досягнення чітко визначеної мети шляхом послідовного та неухильного виконання певних навчальних дій в умовах оперативного зворотного зв'язку [32, с.144].

Педагогічну технологію В. Безпалько розуміє як реалізацію проєкту діяльності учня, опосередкованого особистістю конкретного вчителя, його технікою: позиція цього вченого вирізняється простотою та лаконічністю: «технологія – це змістова техніка реалізації навчального процесу».

У «Педагогічному словнику» автори розглядають педагогічну технологію, як «сукупність засобів і методів відтворення теоретично обґрунтованих процесів навчання і виховання, що дозволяють успішно реалізувати поставлені освітні цілі», це поняття взаємодіє з дидактичним завданням, особливості якого визначають вибір педагогічної технології [11, с. 359].

Педагогічна технологія передбачає гнучке управління навчальною діяльністю студентів, а не жорстке авторитарне керування. Управління передбачає наявність у педагогічній системі двох узгоджених підсистем (викладач – студенти), між якими налагоджений не лише прямий, а й зворотний зв'язок – підстава для корекції прямого зв'язку. Зворотний зв'язок потрібний і педагогові

й студенту, щоб знати про свої досягнення і з вірою у свої сили йти вперед.

Отже, у нашій роботі технологію підготовки курсової роботи/проєкту з методики навчання технологій розглядатимемо в таких основних положеннях: педагогічна технологія – це інтегративний спосіб організації провадження освітньої діяльності, спрямований на оптимальне досягнення виховних і дидактичних цілей, системне планування та управління вирішенням педагогічних проблем майбутніх фахівців, технологія охоплює людські ресурси (викладача й студентів як суб'єктів освіти), інтелектуальні ресурси (знання та ідеї), технічні ресурси (засоби та прийоми організації освітньої діяльності, зокрема аудіовізуальні, мультимедійні), особливість педагогічної технології полягає в континуальності – нерозривності дій педагога та студентів, забезпеченні постійного зворотнього зв'язку, педагогічна технологія – це науково та методично обґрунтований процес досягнення гарантованих, потенційно відтворюваних педагогічних результатів.

Визначимо складові педагогічної технології підготовки курсової роботи/проєкту з методики навчання технологій: планування цілей і завдань, прогнозування результатів педагогічної взаємодії, реалізація цілей через систему засобів, інструментальних дій і операцій у процесі організації педагогічної взаємодії, оцінювання й коректування результатів педагогічної взаємодії.

Виконання студентами курсової роботи/проєкту з методики навчання технологій – одна із важливих форм підготовки висококваліфікованих фахівців, яка забезпечує формування у майбутніх учителів трудового навчання (технологій) творчого підходу до організації освітнього простору через педагогічну майстерність.

Курсова робота/проект виконується з профільюючої дисципліни «Методика навчання технологій» і має практично-дослідницький характер. Мета виконання курсової роботи/проекту: поглиблення, узагальнення та закріплення теоретичних знань і практичних умінь студентів, вироблення навичок самостійно працювати з навчальною та науковою літературою, використовувати сучасні інформаційні засоби та технології; розвиток творчого підходу до застосування на практиці набутих компетентностей та розв'язування художньо-практичних завдань, виявлення творчих здібностей студентів і залучення їх до дослідницької роботи.

Важливим елементом підготовки курсової роботи/проекту є вибір теми. Тематика курсових робіт формується на початку навчального року, розглядається та схвалюється на засіданні циклової комісії викладачів трудового навчання та технологій, дисциплін естетичного спрямування, затверджується заступницею директора з навчальної роботи та поновлюється щорічно (Додаток А). Вона відповідає освітнім завданням з методики навчання технологій, як дисципліни загально-професійної підготовки, пов'язуватися з практичними потребами галузі «Технології», бути актуальною та тісно пов'язаною з вирішенням практичних фахових завдань. Студентам надається можливість подавати власні пропозиції щодо тематики курсових робіт на розгляд циклової комісії викладачів трудового навчання та технологій, дисциплін естетичного спрямування. Після того, як розгляд пропозицій студентів і схвалення тем відбулися, студенти можуть обрати теми лише зі списку, запропонованого цикловою комісією. Змінювати самовільно тему проекту не дозволяється. Перевага надається роботам, які ґрунтуються на місцевому матеріалі та висвітлюють методику проведення уроків трудового навчання

в минулому й сучасному на основі проектного методу та практичної діяльності.

Вибір теми проекту повинен відповідати таким вимогам: тема не повинна бути неосяжною, тема обирається на базі знайомого матеріалу, враховуючи власні знання та наявність конструкційних (художніх) матеріалів та інструментів, тема повинна бути перспективною, основні тексти повинні бути зрозумілими, тобто інтелектуально посильними, особистий інтерес до обраної теми та бажання нею займатися, обрана методологія виконання проєктованого виробу повинна реально відповідати можливостям студента. Відзначимо, що сама назва підсумкової композиції повинна бути по можливості короткою, лаконічною, відповідати суті вирішення проблеми проєкту, яка досліджується, вказувати на мету дослідження та його завершеність.

З питань виконання проєкту студенту допоможуть постійні консультації з науковим керівником роботи. Керівниками курсових робіт призначаються найбільш кваліфіковані та досвідчені викладачі циклової комісії, які викладають методику навчання технологій.

Календарний графік роботи визначає ритмічність консультативної допомоги та контроль за ходом підготовки роботи вчасно, визначення й утвердження порядку її виконання як поетапно, так і у цілому.

Критерієм правильного обрання теми є її актуальність та необхідність в контексті освітнього процесу, поглибленого інформаційного матеріалу, практичної значущості виробу. Проєкт має характер цільної завершеної роботи як стосовно змісту, вичерпаності теми, так і форми, структури, композиційного та кольорового рішення.

Курсова робота/проєкт складається з оригінального виробу (авторська творча робота студента у одній з технік

декоративного мистецтва інтер'єрного призначення з паперу, текстилю, деревинних матеріалів, полімерів, тонколистового металу на основі практичного використання відповідних до задуму технологічних операцій) та пояснювальної записки (титульного аркуша, змісту, вступу, двох розділів (теоретичного та портфоліо проєкту), висновків, списку використаної літератури та додатків.

Титульний аркуш оформлюється з урахуванням такого порядку. Вгорі – назва навчального закладу та циклової комісії. Посередині аркуша пишеться назва роботи. Нижче справа – прізвище та ініціали студента, а також курс, група і спеціальність, далі нижче – прізвище та ініціали керівника наукової роботи, його посада, атестаційна категорія, наукові звання. Внизу – місто та рік виконання роботи (Додаток Б).

Зміст передбачає послідовний виклад назв частин, розділів та підпунктів. При цьому їх формулювання повинно точно відповідати змісту роботи, бути короткими, чіткими, послідовними та точно відображати логіку проєкту. обов'язково вказуються сторінки, з яких починається кожен підпункт (Додаток В). Заголовки структурних частин наукової роботи (ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ I, РОЗДІЛ II, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ, ДОДАТКИ) друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту. У кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка. Кожну структурну частину пояснювальної записки

слід починати з нової сторінки. Текст повинен бути написаний літературною мовою, логічно та послідовно. Скорочення назв та слів не допускаються. В кінці кожного підпункту розділу та роботи в цілому обов'язково наводяться висновки.

У *вступі* потрібно довести актуальність певної проблеми для галузі технології та практики роботи у загальноосвітньому закладі середньої освіти, вказати, хто з вчених займався проблемою, визначити науковий апарат дослідження (визначити проблему, тему, мету, актуальність, об'єкт проектування, предмет дослідження, завдання та методи дослідження, вказати технологічні операції та прийоми, що будуть використані при виконанні виробу та його опорядженні). У вступі також подається коротка інформація про прогнозовані результати, вимоги до виробу. Обсяг – до 3 сторінок друкованого тексту.

Основна частина пояснювальної записки складається з теоретичної та практичної, де розкривається зміст теми дослідження. Зокрема, у першому розділі (теоретична частина) дається аналіз наукової літератури, що включає: історико-педагогічний чи історико-мистецький аспект проблеми, теоретичне обґрунтування технології виготовлення виробу з позицій мистецької педагогічної науки, провідні концепції сучасної художньо-педагогічної теорії з певної проблеми.

У другому розділі (портфолію проекту) варто описати: засоби, художньо-педагогічні технології, методи та форми удосконалення певного аспекту освітнього процесу, педагогічний досвід роботи з відповідної проблеми, використовуючи матеріали спостережень, бесід із учителями, художниками, майстрами виробництва, дітьми, батьками, або публікації в педагогічній періодиці. Особливо цінним у цій частині роботи є висвітлення власного дослідження, зокрема організації робочого місця

та безпеки праці, техніко-технологічній картці виготовлення виробу, презентування виробу, зокрема реклама та маркетингові дослідження. Кожен розділ необхідно завершувати лаконічними висновками, що логічно узагальнюють викладене. За обсягом у першому розділі має бути 5-10 друкованих аркушів, а другий до 15, але не менший першого.

Висновки заключної частини у стислій формі підсумовують результати мінімаркетингового дослідження проблеми, визначають перспективи доопрацювання теми.

Список використаної літератури складається студентом як результат перегляду наукового апарату, який послужив методологічною, спеціальною теоретичною та методичною опорою при виконанні проєкту. У список використаної літератури включаються тільки ті джерела, на які робилися посилання, використовувалися цитати, аналізувалися матеріали у роботі.

Після речення, в якому згадується назва наукового джерела, прізвище автора, або наводиться цитата, згадується джерело – відкривається квадратна дужка, в якій вказується номер джерела у списку літератури та, за необхідності, сторінка. Наприклад, [11, с.35], [1].

Список використаної літератури подається в алфавітному порядку згідно з чинними стандартами (ДСТУ7.80:2007, ДСТУ 3582:2013). Відомості про джерела необхідно подавати відповідно до вимог в алфавітному порядку, але першими йдуть нормативні документи (документи держави з питань освіти та науки), далі вказуються електронні ресурси. Нумерувати слід арабськими цифрами.

Додатки передбачають світлини основних технологічних моментів у послідовності виготовлення виробу, таблиці, схеми, малюнки, зразки планів-конспектів уроків, дидактичного матеріалу, робіт учнів, анкети, тести,

кресленики деталей виробу, фото-пошук моделей-аналогів, клаузура тощо. Вони розміщуються після використаної літератури. Кожен додаток починається з нової сторінки та повинен мати заголовок і в правому верхньому кутку надпис «Додаток» з вказаним його порядковим номером-буквою за алфавітом.

Пояснювальна записка повинна бути на аркуші білого паперу формату А4 (210 x 297 мм) набрана в текстовому редакторі Word шрифтом Times New Roman кегль 14, міжрядковий інтервал 1,5, параметри сторінки: ліве поле – 30 мм, праве поле – 15 мм, верхнє поле – 20 мм, нижнє поле – 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, фарба чорного кольору середньої жирності. Вписувати в текст наукової роботи окремі іншомовні слова, формули, умовні знаки можна чорнилом; тушшю, пастою чорного кольору, але при цьому щільність написаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту. Обов'язкова нумерація сторінок арабськими цифрами (з 3 сторінки). Середній обсяг пояснювальної записки 20 аркушів з одностороннім друком.

У процесі виконання курсової роботи/проекту керівником надаються консультації щодо її виконання згідно з графіком, складеним керівником курсової роботи та погодженим завідувачем відділенням (3 години).

Пояснювальна записка до курсової роботи/проекту перед здачею повинна бути підписана студентом та подається керівникові за два тижні до захисту на рецензування разом з електронним варіантом та електронною адресою студента для перевірки на наявність плагіату за допомогою онлайн-сервісів. Текст пояснювальної записки курсової роботи повинен бути написаний з дотриманням мовних норм. Особливої уваги потребують при перевірці цитати, таблиці, бібліографічні видання.

Ексклюзивний, оформлений та опоряджений виріб подається науковому керівнику за місяць до захисту проєкту.

У рецензії наукового керівника обов'язково визначається рівень художньо-практичної підготовки студента до творчих досліджень, самостійність у вирішенні методичних та практичних проблем.

Попередній захист курсової роботи/проєкту відбувається у кінці 5 семестру на засіданні циклової комісії. Вже у попередньому презентуванні студент повинен подати на обговорення клаузуру проєкту, розпочатий виріб у декоративній техніці, чорновий варіант пояснювальної записки з методики навчання технологій на задану тему.

Правильно підібраний матеріал та вільне володіння ним – застава успіху у вирішенні поставленого завдання на відкритому захисті проєктів. Захист курсової роботи може проходити у присутності наукового керівника, опонентів та всіх бажаючих. Студент після оголошення головою комісії прізвища та теми його курсової роботи здійснює коротку доповідь (до 10 хвилин). У захисті курсової роботи він повинен послідовно обґрунтувати підсумковий виріб: переваги обраного конструкційного матеріалу та декоративної техніки, виразне кольорове рішення, естетична привабливість, екологічність, якість, зручність, оригінальність, доцільність, ошатність, ексклюзивність. Основний зміст та висновки повинні бути стислі, грамотні, оригінальні. Виступ автора повинен розкрити результати удосконалення обраної техніки виконання виробу інтер'єрного призначення у декоративному стилі, а також містити власні пропозиції та методичні рекомендації. До виступу студента включається повідомлення теми, мети, місце і час проведення роботи, обсяг матеріалу, повідомлення

про актуальність та понятійний апарат. Виступ завершують переліком основних висновків, сформульованих за результатами виконання проєкту та рекомендаціями щодо його практичного використання, відповідями автора на запитання досліджуваної проблеми членів комісії та присутніх на захисті студентів.

Особливого ефекту надають при захисті проєкту з методики навчання технологій використання презентацій та мультимедійної дошки, демонстрування на окремому стенді художніх робіт учнів та студентів з досліджуваної проблеми, естетичний вигляд представлених матеріалів та використання відеофрагментів та допоміжних матеріалів у електронному вигляді.

Процес захисту курсових робіт протоколюється, виставлені оцінки заносяться до екзаменаційної відомості. У випадку порушення термінів здачі проєктних виробів без поважних причин до циклової комісії, курсова робота/проєкт не приймається, а студент не допускається до захисту. Це вважається академічною заборгованістю. Ліквідація академічної заборгованості здійснюється аналогічно до інших форм підсумкового контролю. В інших випадках (поважна причина) студент має право на продовження сесії.

При оцінюванні курсової роботи/проєкту з методики навчання технологій враховуються: науково-практичний рівень змісту, теоретична обґрунтованість теми, чітко розроблений науково-понятійний апарат, вироблення навичок щодо розробки і вирішення завдань проєкту: вміння самостійно працювати з літературними джерелами, виділяти й аналізувати провідні концепції, грамотно оформляти бібліографію, використання методів дослідження, самостійний і творчий підхід до аналізу явищ і процесів декоративних технік рукоділля, планомірний і систематичний характер роботи студента над темою,

правильність оформлення виробу та своєчасність здачі пояснювальної записки. Якість виконання курсової роботи та результати її захисту оцінюються за п'ятибальною шкалою. До захисту допускають роботи з позитивною оцінкою.

Відмінно – курсова робота/проект має теоретичне та практичне значення, студент під час захисту вільно володіє матеріалом, визначеним програмою дослідження. Виявляє особливі художньо-творчі здібності, без допомоги викладача знаходить джерела інформації з декоративного мистецтва та методики технологій і використовує отримані відомості відповідно до цілей та завдань практичної художньо-педагогічної діяльності. Здатен використовувати набуті знання, вміння і навички в нестандартних художньо-творчих завданнях. Переконаливо аргументує особисту художньо-естетичну позицію узгоджуючи її із загальнолюдськими цінностями, робота характеризується високим рівнем мовної та стилістичної культури, охайно та грамотно оформлена.

Добре – курсова робота має теоретичне та практичне значення, але студент має незначні ускладнення при відповіді на додаткові запитання, потребує незначної допомоги викладача при виконанні практичної роботи та допускає незначні помилки. Здатен використовувати набуті знання, вміння та навички в стандартних художньо-педагогічних завданнях. Аргументує особисту художньо-естетичну позицію, узгоджуючи її із загальнолюдськими цінностями. Виконав 100% обсягу самостійної роботи, але недостатньо повний список літератури, не досить критично використано окремі джерела, наявні окремі мовні огріхи у оформленні пояснювальної записки.

Задовільно – тема курсової роботи/проекту розкрита, проте студент користується лише окремими знаннями дисципліни при захисті, не завжди виявляє самостійність,

порушує систему викладу, або немає композиційної стрункости проєктований виріб. Здатен використовувати набуті знання, вміння та навички в стандартних художньо-педагогічній завданнях. Репродуктує значну частину тематичної інформації. Виконав не менше 70% обсягу проєкту.

Слід зазначити, що вміння використати під час захисту проєкту мультимедійну презентацію є досить важливою складовою професіограми майбутнього фахівця, адже презентація – це здійснення спеціально організованого спілкування з аудиторією через три канали: вербальний – те, що говорю, вокальний – те, як говорю та невербальний – вираз очей, жести, рухи.

Оновлення методики успішного захисту курсової роботи з методики навчання технологій слід на основі цілеспрямованої її підготовки за структурою: експозиція – встановлення миттєвого контакту з аудиторією, вступ – закріплення контакту з аудиторією, огляд лаконічних зауважень щодо теми, основна частина – доцільно використати ключові положення-тези, резюме – підсумовує сказане, висновки – фінальна спроба переконати аудиторію виразно, коротко й обов'язково оптимістично-мажорно, висловлення вдячності. Важливим для успіху презентації є її підготовка за планом: мета та завдання презентації, тема та предмет презентації, аудиторія, на яку спрямована презентація, початок і тривалість виступу, місце проходження презентації.

Проєкт з методики навчання технологій на задану тему – це творча робота, вона потребує значного часу щоб зібрати інформаційний матеріал, детально з'ясувати позитивні та негативні рішення клаузури виробу, знайти оптимальний варіант розкриття мети, нарешті реалізувати задуманий у проєкті зміст шляхом розробки та впровадження методичних рекомендацій на практиці.

Авторська робота студента (об'ємно-пластичне зображення, або серія площинних виробів) повинна нести елемент новизни, оригінальний, творчий підхід.

Тому рекомендуємо студенту відразу розробити для себе такий графік роботи над проектом:

1. Збір інформаційних матеріалів (самостійне ознайомлення з інформаційними джерелами: література, світлина, статті періодики, пошук конструкційних матеріалів, колориту) визначення мети роботи, визначення актуальності обраної теми, створення ескізу-задуму підсумкового виробу – перша половина вересня 5 семестру.

2. Затвердження теми та складання індивідуального плану виконання проекту – друга половина вересня 5 семестру.

3. Виконання клаузури виробу (графічний ескіз-задум, тональний ескіз, кольоровий ескіз, варіанти фактурного рішення, пошук кольорової доміанти та композиційного центру) – жовтень 5 семестру

4. Виконання виробу інтер'єрного призначення у розмірі та матеріалі. Збір методичного матеріалу (практика у школі), написання та редагування першого розділу, вступу пояснювальної записки (комп'ютерний набір) – листопад 5 семестру

5. Попередній захист на засіданні циклової комісії – грудень 5 семестру.

6. Завершення виконання виробу інтер'єрного призначення у розмірі та матеріалі, його оздоблення та опорядження. Написання другого розділу пояснювальної записки, висновків (комп'ютерний набір) – січень-лютий 6 семестру.

7. Фіксування результатів, узагальнення матеріалів – березень 6 семестру.

8. Виконання проєкту в повному обсязі, написання та редагування висновків, оформлення додатків, перевірка грамотності написаного, підготовка презентації. Слухання на засіданні циклової комісії, рецензування – перша половина квітня 8 семестру.

9. захист – друга половина квітня 8 семестру.

Рационально розрахувати свої сили та можливості потрібно в відведені терміни з деяким запасом (2-3 тижні). Відкладання роботи над написанням пояснювальної записки чи оформлення виробу в останні дні змушують студента надолужити втрачений час, що, безумовно, віддзеркалюється на якості захисту.

Кінцева мета виконання перелічених нами етапів – це своєчасна та якісна підготовка студентами проєкту та його захист. У свою чергу, досягнення цієї мети забезпечується самостійною роботою студентів у процесі виконання ряду творчих завдань з кольорознавства.

Для студентів, що планують у подальшому займатися науково-дослідною роботою з методики навчання образотворчого мистецтва наводимо ефективні форми її реалізації з дисципліни: підготовка рефератів на основі наукових видань, виступи з науковими доповідями та повідомленнями на семінарських заняттях, виконання мистецьких проєктів, участь у конкурсах творчих робіт педагогічних ЗВО, участь у роботі творчих груп, написання тез статей до регіональних збірників, всеукраїнських проєктів ТОВ «Всеосвіта», освоєння мистецьких технологій, засвоєння прийомів арт-терапії, виконання індивідуальних керованих робіт, що за своєю суттю є різновидом міждисциплінарних проєктів, створення експозицій виставок.

2.3. Педагогічні умови провадження колективних творчих проєктів

Колір робить людину хороброю чи лякливою, колір робить людину огидною чи красивою, колір робить людину сумною чи радісною, колір принижує чи підносить багато що у житті...

Карель ван Мандер

Юнацький вік особливо синзетивний до сприйняття мистецтва. Розвиток самосвідомості та збагачення емоційності викликає у юнаків і дівчат велику кількість нових естетичних переживань, котрі неможливо ані зрозуміти, ані висловити без допомоги мистецтва. З цим пов'язані кількісні та якісні зміни у змістовності естетичних інтересів та потреб студентів [16]. Зокрема зростає інтерес до мистецьких творів проблемного, психологічного характеру. Це пов'язане з свідомим формуванням світогляду, пошуковим характером і розмаїттям інтересів і занять. Молодь чекає моральних занять [28].

Під педагогічними умовами в педагогіці розуміють сукупність різних факторів (змісту навчання, методів, організаційних форм та матеріальних можливостей його здійснення), які нерозривно пов'язані один з одним і зумовлюють досягнення поставленої мети навчання [11].

Педагогічними умовами формування предметних і міжпредметних компетентностей здобувачів освіти засобами образотворчого мистецтва вважають: домінування мотивів набуття студентами предметних і міжпредметних компетентностей під час вивчення дисциплін, упровадження варіативності, поєднання традиційних та інноваційних форм і методів формування предметних і міжпредметних компетентностей

образотворчого мистецтва з методикою навчання технологій за основною спеціальністю, пріоритетність художньо-практичної діяльності, забезпечення пізнавальної, художньо-творчої, ціннісно-орієнтованої та діалогічної взаємодії учасників освітнього процесу, творів мистецтва в аудиторній, самостійній, науково-дослідній, проєктній та позааудиторній роботі, реалізація інтегрованого навчання з «вкрапленням» дистанційного навчання на основі відео-спілкування в мережі Інтернет.

Головна педагогічна умова впровадження колективних творчих робіт студентів – орієнтація на розвиток творчих сил. Продуктивному творчому мисленню сприяє оволодіння спеціальними прийомами. До таких прийомів належать: виокремлення протилежних властивостей, пошук аналогії, асоціювання понять, постановка запитань, переформування, генерування ідей, зміна альтернативи, комбінування.

Уміння знаходити суперечності – це основа парадоксального мислення, а воно, передусім, є обов'язковим атрибутом справжньої творчості. Знаходження протилежних властивостей кольору, їх зіставлення та об'єднання, дає можливість відкривати нові несподівані ознаки предметів і явищ.

Для оволодіння прийомом *перереформування* студенти попередньо мають навчитися визначати різні властивості та ознаки предметів та явищ, а також розрізняти, які з них суттєві, а які несуттєві.

Комбінування – це уявне об'єднання кількох різних предметів у композиції, щоб отримати щось принципово нове. Комбінувати можна не лише предмети, а й їх стилізовані властивості, ознаки, характеристики. Можна змішувати не одну, а відразу кілька властивостей, і комбінувати ідеї, образи, явища, фактуру, конструкційні матеріали та інструменти, колір.

Пошук аналогій – це узагальнення певних ознак чи властивостей одних предметів і пошук подібних властивостей в інших. Аналогічно можуть бути прямими, символічними, фантастичними та особистісними. Використання аналогій у творчому процесі дає змогу зробити звичне далеким, побачити проблему чи об'єкт у новому світлі.

Асоціювання – це встановлення логічного зв'язку між поняттями чи ідеями. Найважче встановити зв'язки між віддаленими, жодним чином не пов'язаним між собою поняттями. Однак у більшості випадків саме під час знаходження таких зв'язків людина робить відкриття.

Різні рівні розвитку інтелектуально-евристичних здібностей виявляються в роботі над створенням оригінального продукту, тобто творчої композиції: студенти або самостійно її моделюють, або за зразком удосконалюють.

У психології загальноприйнятим є твердження, що особистість формується лише в тій діяльності, яка розвиває її здібності. Формування творчих здібностей можливе тільки у творчості, через вирішення різноманітних творчих або, як їх називають деякі дослідники, проблемних завдань з композиції. Творчість у процесі створення колективних творчих робіт з декоративного та декоративно-прикладного мистецтва і містить новизну, що передбачає значні зусилля, спеціальний пошук, знаходження нового способу вирішення. Але щоб спрямувати здобувачів освіти до творчої діяльності, необхідні: певний емоційний настрій, мотивація, настанова, ступінь власної активності особистості. Без усіх цих складових неможливе виникнення творчої ситуації, а звідси й самої творчості.

Великого значення у зв'язку з необхідністю організувати творчу діяльність, спрямовану

на формування мистецької компетентності шляхом використання кольору як організуючого засобу колективних творчих робіт, набуває впроваджена нами система творчих завдань, що поступово ускладнюються. Складність цих завдань і ступінь самостійності пошуку слід підвищувати відповідно до наявних знань і досвіду, оволодіння прийомами творчої діяльності, розвитку здібностей до творчого мислення.

У процесі розвитку творчих здібностей через використання творчих завдань з візуального мистецтва слід враховувати такі аспекти: наявність особливого типу спілкування викладача та студента, за якого зберігається рівноправність і зацікавленість співрозмовників у поглядах, створення такої ситуації, коли творчі завдання розробляються не ззовні, а в самій групі студентів, розвиток творчих здібностей можливий лише за високого рівня творчої активності та творчого потенціалу викладацького складу (рис.2.1).



Рис.2.1

*Відкритий пленер юних графіків Харківщини.
Колективна робота «Осінній настрій»*

Розвиток творчих здібностей тісно пов'язаний із процесом формування пізнавальної та емоційної сфер особистості студентів. Важливо у процесі колективної роботи звертати увагу на *формування пізнавальних здібностей та навичок кожного майбутнього педагога*: володіння значним обсягом інформації, багатий словниковий запас, перенесення засвоєних практичних прийомів на новий конструкційний матеріал, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, уміння робити висновки, уміння інтегрувати та синтезувати інформацію, участь у вирішенні складних проблем, уміння помічати відмінності, відчуття суперечливості, використання альтернативних шляхів пошуку інформації, аналіз ситуації, уміння оцінювати як сам процес, так і результати, уміння передбачати наслідки, уміння міркувати, побудова гіпотез, застосування ідей на практиці, здатність до перетворень, критичність мислення, високий рівень допитливості.



Рис.2.2

Дефіле учасниць колективної творчості під музичний супровід з демонструванням стильної колекції батикау

Гуманізація освітнього простору, звернення до образотворчого мистецтва сприяє формуванню рис творчої особистості, а саме акцентує особливості емоційної сфери студентської молоді засобами кольору на: реалістичній «я – концепції», повазі до інших, емпатійному ставленні до людей, терпимості до особливостей інших людей, схильності до самоаналізу, толерантному сприйнятті критики, готовності ділитися речами і ідеями, наполегливості у виконанні композиційних завдань, незалежності у мисленні та поведінці, змагальності, почуття гумору, чуйності до самоаналізу моральних проблем, впевненість у своїх силах і здібностях, внутрішня мотивація.



Рис.2.3

Оформлення сцени до фестивалю «Сопілка награв мелодію весни»

Колір вважається однією з складових при оцінці об'єктів та явищ дійсності людиною. Відповідно формування культури людини на основі впливу кольору

стимулює творчий процес, має безпосереднє відношення до всіх видів людської діяльності, розвиває такі актуальні здібності молоді, як здатність ризикувати, гнучкість у мисленні та діях, швидкість мислення, здатність висловлювати оригінальні ідеї, багата уява, сприйняття неодіозних речей, високий рівень естетичних цінностей, розвиток інтуїції.

Педагогічно необхідною умовою ефективної організації творчої діяльності студентів є освітній простір кабінету методики навчання технологій – це сучасна лабораторія, майстерня, театр, де немов би на сцені «розігруються сценарії» занять, створюються умови для ефективної організації різноманітних видів художньо-творчої продуктивної діяльності: від художнього сприйняття до аналізу та виставки робіт на засадах компетентнісного підходу (рис.2.2).

Урахування особливостей техніки образотворчого мистецтва у процесі виконання роботи дає досить непогані результати навіть у слабких студентів, допомагає їм повірити у власні сили й активно включитися у подальшу колективну роботу. Одночасно студенти зможуть паралельно до навчальних завдань оволодіти такими техніками, як малюнок олівцем, вуглинкою, крейдою, гуашшю, аквареллю, гравюра на картоні, колаж, монотипія, петриківський розпис, паперова пластика. В пригоді стане поєднання різних художніх матеріалів у одній колективній роботі (рис.2.1). Наприклад, акварель з воском, акварель та маркери, пастель і гуаш, туш і гуаш, колаж із паперу, тканини та інших різнофактурних матеріалів.

Студентам можна порадити також ниткографію, олійний живопис, живопис акриловими фарбами, темперу, вітраж кольоровою плівкою, мозаїку із полімерів та скла, скульптуру із дерева, різьблення по дереву, випалювання, вишивання стрічками, бісерування, карбування на металі,

розпис тканини, ткацтво, макраме, колаж, канзаші. Захоплює процес використання у тематичних композиціях стразів і в той же час увиразнює виконання завдання на виділення кольорової домінанти. Кольорове тло збагачує малюнок і дозволяє зразу побачити результат. Ця робота обов'язково викликає в учасників колективної роботи емоційне піднесення .

Художня діяльність, таким чином, обов'язково має бути корисною, мотивованою. Саме таким вимогам відповідають колективні творчі роботи студентів у декоративному стилі. Викладач, що організовує процес колективних творчих робіт має передбачати на кожному її етапі поступове ускладнення завдань з кольором за напрямками: «Колір і виразність», «Колір і творчість», «Колір і навички», забезпечуючи таким чином цілісний підхід до формування мистецької компетентності. Організація колективних форм освітнього процесу спонукає до активізації творчої діяльності, до самовираження та самоствердження. В основі колективної образотворчої діяльності лежить активна співпраця.

Темпи сучасних глобалізаційних процесів зумовлюють стрімку динаміку наукових пошуків оптимізації системи вищої освіти з програмуванням її випереджувального руху щодо розвитку соціальних інститутів. Практика створення грамотних композицій на науковій основі у Красноградському педагогічному коледжі доводить необхідність організованого навчання освітянської молоді основам композиції, як науки, що є ведучою у художньо-педагогічній освіті майбутніх педагогів.

Ефективним шляхом підготовки майбутнього спеціаліста-педагога є формування у здобувачів освіти усвідомленої потреби в постійному самовдосконаленні, розвитку творчого потенціалу та професійного мислення,

створення умов для самостійного здобуття знань. Самостійна робота майбутніх учителів з дисциплін професійної і практичної підготовки має бути організована на основі взаємин між викладачем і студентом як рівноправними суб'єктами освітнього процесу. Відтак, у кожному завданні самостійної роботи має бути частка кінцевої мети навчання. Самостійна робота студентів – діяльність, спрямована на оволодіння навчальним матеріалом та його застосування, що відбувається без участі викладача.



Рис.2.3

Виставка «Натюрморт – особливий жанр живопису»

На розвиток творчих здібностей студентів не відводяться окремі години, проте доцільно це здійснювати інтегровано з провадженням колективних творчих проєктів та використовувати розроблені нами творчі завдання для самостійної роботи студентів, адже відомо, що творчість – запорука життєвої успішності.

1. *Створення міста своєї мрії у техніці паперової пластики.* Спочатку кожен учасник виконує власний двотонний ескіз гуашшю у ахроматичній кольоровій гамі. Далі розробляються індивідуальні макети будинків (рис.2.4). Після обговорення відбувається стилізація образу та його узагальнення та презентація

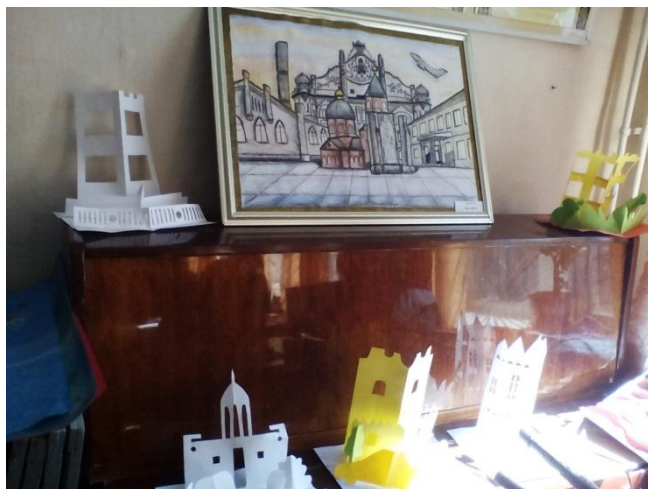


Рис.2.4

*Індивідуальні макети будинків
та акварельно-графічний ескіз колективної роботи*

2. *Фризова композиція «бігунець»* стане окрасою будь-якої виставки декоративно-ужиткового мистецтва, за умови, що кожен учасник виконає якомога точніше один з рапортів фризу на основі гармонійної організації контрастної пари кольорів, зокрема використовуючи технологію петриківського розпису.

3. *Світ прикрас з квілінгу* (рис.2.5) захоплює тим, що спочатку всі учасники знайомляться з базовими елементами художньої техніки, розробляють ескізи прикрас у вигляді декоративних квітів та комах (тритонова кольорова гама з домінуванням одного основного кольору), а пізніше з індивідуальних робіт утворюють декоративне панно для прикраси інтер'єру

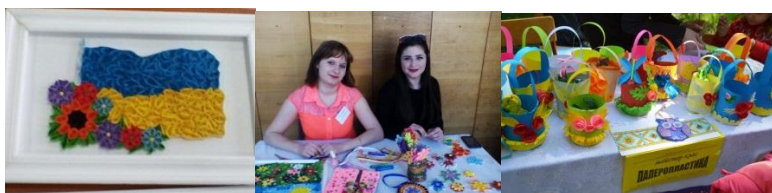


Рис.2.5

Використання базових елементів квілінгу

4. *Гобелен «Слобожанщина – перлина України»* на основі прийомів килимарства виконаний колективно вражає масштабністю роботи та можливістю передачі простору і плановості у декоративній композиції на основі холодних кольорів з виділенням домінанти фактурою.

5. *Фреска кольоровими крейдами на асфальті* доцільна для практичного втілення ескізу в легких тонах.

6. *Композиції з квітів та природніх матеріалів* до Дня міста, новорічних свят у середовищі, з використанням текстилю – реалізація індивідуального підходу до особистості та виховання. Визначення пропорційності об'єктів декорування та символічне значення кольору – запорука успіху

7. *Відкрита композиція з відтисками листя* у техніці монотипії (рис.2.6) може слугувати окрасою інтер'єру сцени до осінніх свят, за умови ретельного

планування з'єднань окремих аркушів однакового формату та колористичного підбору гуаші та тонованого паперу А4 у теплій кольоровій гамі



Рис.2.6

Интер'єр методичного фестивалю «Розвиток творчих здібностей студентів»

8.«Майстерні художників». Галерея майстер-класів студентів до Дня відкритих дверей коледжу – створення умов для розвитку громадянської активності, професіоналізму, високої мотивації до праці як основи конкурентоспроможності громадянина, а відтак держави. Організація композиції кожного учасника та спільного тла на основі статичності та динаміки

9. Вітраж або його імітація, виконаний колективно з теми «Квіти, птахи, тварини» стане окрасою виставкової зали (рис.2.7), чи вуличної експозиції, за умови гармонійної організації контрасту спектральних кольорів на чорному тлі.



Рис.2.7

Вітраж у Красноградській картинній галереї

10. Визначення пари контрастних кольорових поєднань, на яких будується гармонія: дефіле учасниць колективної творчості під музичний супровід з демонструванням стильної колекції батику (рис.2.2).

11. Підбір на палітрі кольорових відтінків оточуючих нас предметів, тканин, використовуючи такі

прийоми з'єднання фарб, як механічний, оптичний, лісируванням, мозаїчний.

12. «Масляна» – забезпечення духовної єдності поколінь, виховання поваги до батьків, людей похилого віку, турбота про молодших та людей з особливими потребами. Виготовлення кулінарних виробів за сучасними технологіями та композиційне рішення натюрморту в просторі за ескізом у повному світлотному діапазоні.

13. *Монтаж експозиції* навчального закладу на етнографічному святі в музеї (рис.2.8). Залучення до монтажу просторової композиції з виділенням домінанти кольором, фактурою, за змістом – консолідація діяльності органів державного управління та місцевого самоврядування, навчальних закладів, громадських організацій щодо національно-патріотичного виховання. Статична композиція на основі центральної симетрії щодо гармонізації багатопредметної композиції.



Рис.2.8

*Колективна робота «Родинний оберіг» на подвір'ї
Красноградського краєзнавчого музею*

12. *«Великоднє диво»* – спільний проєкт, що об'єднує різновиди технік писанкарства, забезпечує підтримання кращих рис української нації – працелюбності, прагнення до свободи, любові до природи та мистецтва, поваги до батьків та родини шляхом вивчення символічного значення сакральних знаків та кольору писанок (рис. 2.9).



Рис.2.9

Фестиваль «Великоднє диво»

13. *Опорядження книг «Upcycling-workshop Grandmother's Book»* для участі в обласному конкурсі стартап проєктів *«Спробуй і ти!»*. Гармонійна організація кольорів на основі поєднання споріднено-контрастних кольорів, що можна об'єднати у чотири групи: жовто-червоні, жовто-зелені, синьо-зелені, синьо-червоні кольори.

14. *Екологічний плакат* на основі оптимального поєднання контрасту та нюансу при плануванні композиційного рішення (рис.2.10).



Рис.2.10

Плакати виставки «Екологічні проблеми сучасності»

15. *Постери* до книг відповідно до обласного соціального конкурсу «Книга, що народжує мрію» (рис.2.11). Гармонійна організація кольорів у процесі виявлення об'ємності предметів засобами світлотіні. Врахування контрасту кольору при використанні шрифтових композицій.



Рис.2.11

Постери до книг Юрія Касілова

ПІСЛЯМОВА

Образотворча діяльність сприяє подальшому розвитку художньо-творчого потенціалу засобами більш активного візуального вивчення реального світу.

В. Лихвар

Суспільні зміни в сучасній Україні, безумовно, визначають вектор розвитку системи освіти, зокрема її вищої ланки. На зміну традиційній освітній моделі, в основі якої – набуття людиною певної суми знань та відтворення здобутої інформації, прийшло нове розуміння мети та завдань освіти – формування людини, компетентної в обраній професійній сфері, яку характеризує потреба навчатися впродовж усього життя, вироблення практичних умінь та навичок, вміле презентування себе на ринку праці. Однак, крім фахових умінь, як відзначається на конференціях ЮНЕСКО протягом останніх років, головним завданням освіти ХХІ століття є надання можливостей усім людям проявити свої таланти та здібності, розкрити свій творчий потенціал. У зв'язку з цим великого значення набуває розробка у закладах перед вищої фахової освіти інноваційних технологій, спрямованих на творчий розвиток особистості та її професійне становлення, оскільки інтереси й потреби особистості завжди пов'язані з її самореалізацією у професійній діяльності та життєтворчості.

Сучасна культура суспільства сповнена феноменами невизначеного, непередбаченого та потребує гнучкого мислення особистості, з багатоваріантними можливостями щодо його результатів. Розвитку такого мислення, творчого потенціалу сприяє мистецтво, зокрема образотворче, з його чи не наймогутнішою силою емоційного вливу на свідомість і підсвідомість людини

кольором та іншими засобами виразності. В період розбудови національної професійної освіти без проєктної діяльності неможливий усебічний розвиток. Першоджерелами професійної творчої грамотності студентів педагогічного коледжу є образотворчі засоби виразності, зокрема набуває пріоритетного значення опанування теоретичними та практичними знаннями про використання кольору.

Практичне значення методичних настанов полягає в тому, що запропонований досвід може бути використаний здобувачами фахової передвищої освіти для провадження в освітній процес з метою позитивної динаміки зростання рівня мистецької компетентності шляхом використання кольору як організуючого засобу колективних творчих робіт студентів, формування соціальної активності особистості. Однозначної відповіді на запитання про оптимальні умови для розвитку творчих здібностей студентів ще не існує. Тому проблема визначення сторін методичного інструментарію залучення студентів до колективних творчих робіт і досі залишається актуальною. З огляду на це у майбутньому роль кольору, як художньо-естетичного чинника розвитку особистості, у процесі практичної композиційної діяльності має зрости.

Задля оновлення освітнього процесу крізь призму нових цілей і змісту важливою є особистість учителя – творчого діяча з активізованою самосвідомістю. Професійна самореалізація підіймається на рівень необхідної умови особистісно зорієнтованої педагогічної практики. Відповідно майбутні учителі мають готуватися не лише до професійної діяльності на основі опанування фундаментальних знань і формування професійно значущих умінь і якостей, а й до вироблення та реалізації власних ідей та поглядів [17].

Саме зараз важливо у процесі організації самостійної роботи студентів за спеціальністю Середня освіта (Трудове навчання та технології), з дисципліни «Методика навчання технологій» забезпечувати, поряд зі змістовим навантаженням аудиторних занять, можливість оволодівати свободою вибору альтернатив шляхом розвитку навичок курсової проєктної роботи.

Компетентнісний підхід – це визначальне положення сучасної концепції технологічного проєктування інноваційного розвитку закладу освіти [12], що втілює ідею розвитку здатності педагогів використовувати інновації у професійній діяльності шляхом їх практичної вмілості.

Зазначені в Державному стандарті [7] особистісно орієнтований, компетентнісний та діяльнісний підходи до відбору й реалізації змісту технологічної освіти на рівні сучасного закладу освіти, на нашу думку, мають бути доповнені обов'язковими практичними завданнями для опанування молоддю виразними можливостями кольору.

Предметно-інтегративна система мистецької освіти визнана сьогодні оптимальною, а інтенсивні тренувальні композиційні вправи відіграють провідну роль у накопиченні в свідомості студента естетично значимого матеріалу. Серед них особливу групу складають ті, що розвивають комбінаторне мислення, вчать знаходити асоціативні зв'язки між найрізноманітнішими об'єктами та явищами, знаходити задум із хаотичних вражень.

Колір – унікальний організуючий засіб композиції, бо ті завдання і проблеми, що він може вирішувати, за певних умов, стають провідними в освітньому процесі педагогічного коледжу. Зокрема важливо пам'ятати, що характер його впливу залишається незмінним поза залежністю від психічного стану організму людини

у момент впливу та від індивідуальних уподобань. В умовах науково-технічного прогресу образотворче мистецтво допомагає людині зняти напруження, розслабитися, зняти стрес. Задовольняючи духовні потреби, мистецтво переносить людину в особливий світ емоцій, переживань і почуттів.

Образотворча колективна творча діяльність, як форма організації студентської молоді, готує майбутніх фахівців до професійної діяльності в умовах інноваційного освітнього простору за умови провадження її за структурою: мотивація діяльності, обговорення та вибір теми, планування роботи з розподілом доручень учасників, виконання творчої роботи на основі знань про колір, як виразний засіб композиції, індивідуальне узагальнення та оформлення результатів, презентування роботи на відкритому заході, обговорення та оцінювання результативності.

Сучасний темп розвитку людства диктує нові вимоги до особистості педагога. Виникає необхідність поєднання компетентностей, що розвивають інтелект, ініціативність, креативне мислення, впевненість, рішучість. Саме організація колективних форм освітнього процесу з опорою на різні види та жанри образотворчого мистецтва спонукає до активізації творчої діяльності, до самовираження та самоствердження. В основі колективної образотворчої діяльності лежить активна співпраця в атмосфері експериментування, що підтримує мотивацію до творчості та позитивні емоції особистості. Організація дозвілля розцінюється як стабілізуючий фактор суспільства.

Практика створення досконалих композицій на науковій основі у Красноградському коледжі доводить необхідність організованого навчання освітянської молоді основам композиції, як науки, що є ведучою у художньо-

педагогічній освіті майбутніх педагогів Нової української школи. Для реалізації цих глобальних завдань необхідна системна робота, яка передбачає забезпечення гармонійного співвідношення різних напрямів, засобів, методів формування мистецької компетентності.

Захист курсової роботи/проекту з однієї з тем курсу методики навчання технологій за вибором на 3 курсі передбачає презентацію власного рівня оволодіння основами образотворчої грамоти на прикладі однієї з обраних декоративних технік, естетичний смак та вміння втілювати творчі задуми в художні образи. У процесі створення виробів, завдань під керівництвом викладача, студенти засвоюють методи та прийоми навчання технології художньої обробки різних пластичних матеріалів (полімери, деревина, фанера, ДВП, текстиль, папір, картон, тонколистовий метал, дріт, природні матеріали), їхні властивості та своєрідність, характерні особливості, властиві тільки тій чи іншій техніці (вишивання, різьблення, ажурне випилювання, кірігамі, інкрустація, маркетрі, плетіння, в'язання, мозаїка, вітраж, декоративне малювання, аплікація). Здобувач освіти в процесі роботи над проектом використовує матеріал, згідно з клаузурою (фактура, текстура, колір) та застосовує його в творчому пошуку, що дає позитивні рішення та можливості, реалізовує знання, отримані в процесі навчання відповідно до естетичних та функціональних вимог.

Робота над проектом з самого початку: вибір теми, розробка кольорових ескізів, технологія виготовлення і до завершення потребує дуже великої професійної підготовки, сміливості в пошуках композиційного рішення, наполегливості здійснення ідейного задуму, змісту за тематикою, формотворення. Усі негативні явища в проектуванні студент повинен розв'язувати з керівником,

який підкаже та спрямує до методично-поетапного його виконання.

Успішна проєктна діяльність спеціаліста повинна базуватися на вмінні та навичках самостійної роботи. Проєктна діяльність – перспективна складова освітнього процесу, оскільки створює умови для творчого саморозвитку та самореалізації, формує необхідні життєві компетентності, орієнтує на самостійну дослідницьку діяльність з опорою на схеми, таблиці, начерки, замальовки, етюди, фото та відео. Здійснення презентації перед колективом зацікавлених слухачів – один з визначних етапів проєкту.

Викладена методика освітньої роботи з методики навчання технологій у процесі самостійних організованих практичних занять у поєднанні з оригінальною серією колективних вправ з кольорознавства для самостійної роботи є формою узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду та результатів педагогічних досліджень. Творчий характер сприймання природи та активність бачення – найважливіші складові розвитку художньо-технологічного потенціалу молодих фахівців.

Ці методичні настанови допоможуть студентам-творцям з допомогою наставників-педагогів досягти перших успіхів у науковій та творчій роботі з методики навчання технологій. Систематичне удосконалення навичок виконання проєктної роботи допоможе в майбутньому планувати та виконувати завдання для самостійної роботи все швидше, якісніше. Оволодіння кольором, як виразним засобом – це чудовий досвід, який дуже важко описати словами. Малювання надає відчуття сили – незвичайної сили розуміння, знання, проникнення, вираження особистої сили через зв'язок до речей і людей, сприяє формуванню таких цінностей особистості, котрі допоможуть бути успішним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти [Електронний ресурс] : Закон України від 18.12.2019 р. №2299 – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/ЛЮ0657А.html. – Назва з екрана.
2. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 №1556 VII (із змінами № 2145-VIII від 05.09.2017 р.). – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. – Назва з екрана.
3. Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 16.07.2019 р. № 10-р/2019 . – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/>. – Назва з екрана
4. Про фахову передвищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2020 р. №2745-VIII – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19>. – Назва з екрана
5. Концепція «Нова українська школа» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/12/05/koncepcziya.pdf>. – Назва з екрана.
6. Державний стандарт базової і повної загальної освіти : постанова Каб. Міністрів України від 23 11 2011 р. // Інформатика. – 2012. – № 6. – С. 2-16.
7. Державний стандарт освітньої галузі «Технологія» // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003. – № 1. – С. 3–6.
8. Актуальні проблеми технологічної, професійної освіти, культурології та дизайну : збірник матеріалів

Всеукраїнської науково-практичної конференції з нагоди 40-річчя факультету технологій та дизайну Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (9-10 жовтня 2018 р., м. Полтава) / за ред. проф. В. П. Титаренко, А. Ю. Цини ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, каф. теорії та методики технологічної освіти. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2018. – 426 с.

9. Аніловська Г. Я. Університетська освіта : навч. посіб. / Г. Я. Аніловська, Н. С. Марушка, Л. М. Томаневич. – Львів : Магнолія, 2014. – 304 с.

10. Аркатова Н. І. Креслення : 11 клас : технологічний профіль : розробки уроків / Н. І. Аркатова. – Харків : Ранок, 2011. – 320 с.

11. Богданова С. І. Технології : 10 клас : робочий зошит / С. І. Богданова. – Харків : Ранок, 2013. – 64 с.

9. Бутівченко В. В. Управління розвитком професійної компетентності педагогів закладу загальної середньої освіти / В. В. Бутівченко // Управління школою. – 2018. – № 4-6. – С. 48-59.

10. Великий тлумачний словник сучасної української мови / за ред. В. Т. Бусел. – Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2004. – 1440 с.

11. Гончаренко С. Х. Український педагогічний словник / С. Х. Гончаренко. – Київ : Либідь, 1997. – 528 с.

12. Гуменюк В. А. Педагогічне моделювання як підґрунтя проектування освітніх процесів / В. А. Гуменюк // Управління школою. – 2017. – № 34-36. – С. 73-90.

13. Збірник наукових праць за матеріалами І Всеукраїнської науково-практичної конференції «Економіко-гуманітарні проблеми сьогодення» (17-18 жовтня 2019 р., м. Краматорськ) / за заг. ред. Л. К. Лисак, В. А. Григорової. – Харків: ТОВ «Промарт», 2019. – Вип. 1. – 202 с.

14. Зозуля О. В. Графіка : компетентнісний підхід : метод. рекомендації / О. В. Зозуля; Красноградський коледж Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Красноград : ФОП Сирота Т. В. , 2019. – 96 с.
15. Зозуля О. В. Завдання для самостійної роботи з креслення / О. В. Зозуля; Красноградський коледж Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Красноград : ФОП Сирота Т. В. , 2012. – 27 с.
16. Зозуля О. В. Індивідуальний підхід у навчанні за допомогою мистецтва : метод. вказівки / О. В. Зозуля; Красноградський коледж Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Красноград : ФОП Сирота Т. В., 2016. – 62 с.
17. Ігнатенко Г. В. Трудове навчання у 5-9 класах – обов'язковий блок : основи матеріалознавства, технологія виготовлення виробів / Г. В. Ігнатенко. – Харків : Основа, 2014. – 190 с.
18. Кава Л. Г. Розвиток творчих здібностей на уроках трудового навчання / Л. Г. Кава. – Жидач : Жидачівська гімназія, 2013. – 36 с.
19. Коберник О. М. Концепція технологічної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів України / О. Коберник, В. Мадзігон, В. Сидоренко. – Київ : Науковий світ, 2014. – 22 с.
20. Коберник О. М. Технології : підручник : 10 клас / О. М. Коберник, А. І. Терещук. – Харків : Сиція, 2012. – 160 с.
21. Коберник О. М. Технології : підручник : 11 клас / О. М. Коберник, А. І. Терещук. – Харків : Сиція, 2012. – 160 с.
22. Кондратова Л. Г. Художня культура : 10 кл. : метод.

- посіб. / Л. Г. Кондратова. – Харків : Основа, 2010. – 254 с.
23. Лихвар В. Д. Розвиток художньо-творчого потенціалу молодших школярів у процесі образотворчої діяльності : автореф. дис. ... канд. педагогічних наук : 13.00.07. / Лихвар Володимир Дмитрович : Херсон, 2003. – 22 с.
24. Мальована О. І. Розвиток компетентностей – вимога сьогодення / О. І. Мальована // Управління школою. – 2018. – № 10-12. – С. 2-10.
25. Мариновська О. Концепція технологічного проектування інноваційного розвитку школи / О. Мариновська // Обрії. – 2015. – № 2. – С. 13-16.
26. Мачача Т. Концептуальне осмислення культурологічного змісту трудового навчання учнів основної школи / Т. Мачача // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2012. – № 5. – С. 14-15.
27. Мачача Т. Обґрунтування компетентнісного підходу до відбору і реалізації змісту технологічної освіти / Т. Мачача // Трудова підготовка в сучасній школі. – 2013. – № 7-8. – С. 32-35.
28. Модернізація змісту освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/metod/1147>. – Назва з екрана.
29. Остапчук О. Професійно-творча самореалізація вчителя у наукових теоріях і освітніх реаліях / О. Остапчук // Рідна школа. – 2017. – № 11-12. – С. 9-15.
30. Покроєва Л. Д. Порадник молодому вчителю : навч.-метод. посіб. / Л. Д. Покроєва, С. Є. Вольянова., – Харків : ХАНО, 2012. – 84 с.
31. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посіб. / О. І. Пометун. – Київ : АСК., 2004. – 192 с.
32. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи : підручник / О. Я. Савченко – Київ : Генеза, 1997. – 156 с.

33. Створення інклюзивного простору закладу освіти в контексті розбудови суспільства рівних можливостей в Україні : матеріали Усеукр. наук.-практ. конф. (21 листопада 2019 р., м. Харків) / за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової ; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Харків : ФОП Петров В. В., 2019. – 284 с.
34. Степанець Л. В. Технологія змішаного навчання та її використання в педагогічній діяльності / Л. В. Степанець // Управління школою. – 2018. – № 1-3. – С. 48-60.
35. Теорія і практика управління сучасними освітніми системами : матеріали Регіон. наук.-практ. конф. (21 квітня 2018 р., м. Харків) / за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової ; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Харків : ФОП Петров В. В., 2019. – 196 с.
36. Трудове навчання та технології : 5-11 класи : методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу в 2015/2016 навчальному році з коментарем провідних фахівців Інституту педагогіки НАПН України. – Харків : Ранок, 2015. – 80 с.
37. Чернишова Р. Мета сучасної школи – компетентність / Р. Чернишова, В. Андрюханова // Директор школи. – 2001. – № 8. – С. 91-96.
38. Шляхи і методи популяризації підготовки молодших спеціалістів в умовах реалізації Закону України «Про освіту» : збірник матеріалів наук.-практ. конф. педагогічних працівників ВНЗ I-II рівнів акредитації Харківської області (22 лютого 2019 р., м. Харків) / [ред. група : В. Д. Мороз та ін.]. – Харків: ДВНЗ «ХКТТ», 2019. – 452 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Орієнтовна тематика курсових проєктів

1. Проєкт «Меблі-трансформери» обов'язково-вибіркового навчального модуля «Дизайн предметів інтер'єру» як шлях формування навичок обробки деревини
2. Патріотичне виховання школярів у процесі виготовлення ляльок з текстилю
3. Трудова активність учнів як запорука ефективності трудового виховання у процесі виготовлення виробів із бісеру
4. Організація ігрової діяльності – основа створення ефективного освітнього середовища. Технологія виготовлення паперового тунелю
5. Активізація пізнавальної діяльності у процесі художнього конструювання та пошиття спідниці на уроках трудового навчання у 8 класі
6. Художнє випалювання деревини як основа технології оздоблення виробів з фанери у 5 класі на уроках трудового навчання
7. Використання відео на уроках трудового навчання з технічного моделювання
8. Розвиток уваги та зорової пильності на уроках трудового навчання (технічні види праці), де вивчаються елементи графічної грамоти
9. Інтерактивні методи на уроках трудового навчання з розділу програми 6 класу «Харчування»
10. Трудове виховання засобами вишивки стрічками сюжетної композиції у 6 класі ЗЗСО

11. Виховання творчої активності восьмикласників у процесі виготовлення інтер'єрних іграшок з текстильних матеріалів
12. Методика прилучення учнів до національної культури в процесі вивчення варіативного модуля «Аплікація»
13. Розвиток технічної майстерності у процесі вивчення варіативного модуля «Вишивання бісером»
14. Освітнє середовище шкільної майстерні як важлива педагогічна умова ефективної організації уроку трудового навчання. Технологія філейного в'язання гачком
15. Використання екскурсій з метою формування уявлень про технології обробки конструкційних матеріалів
16. Творча діяльність як засіб розвитку професійних інтересів школярів у процесі карбування металу
17. Розвиток практичних навичок з токарної обробки деревини у процесі опанування розділу програми 7 класу «Основи техніки, технологій і проектування»
18. Виготовлення виробів для дому на уроках трудового навчання з розділу «Основи матеріалознавства»
19. Конструкторсько-модельєрська діяльність – основа системи формування швейної компетентності
20. Організація художньо-конструкторської діяльності учнів 8 класу з розділу програми «Технологія виготовлення виробів інтер'єрного призначення»
21. Використання виразних засобів графіки на уроках трудового навчання
22. Методика використання плетіння на уроках трудового навчання у процесі опанування розділу програми «Дизайн предметного середовища»
23. Використання технології петриківського розпису на уроках трудового навчання у процесі реалізації групи навчальних завдань з оздоблення та опорядження виробів
24. Технологія модульного орігамі як основа проектної діяльності на уроках трудового навчання

25. Використання презентацій у процесі виготовлення виробів інтер'єрного призначення з паперу за розділом програми 8 класу «Дизайн предметного середовища»
26. Проектно-технологічний підхід: виготовлення штучних квітів.
27. Формування наукового світогляду при вивченні техніки батику
28. Об'ємна вишивка стрічками як основа оздоблення виробів з текстилю у 9 класі
29. Знайомство з властивостями фоамірану, як конструкційного матеріалу з учнями 7 класу, що виготовляють жіночі прикраси
30. Художньо-естетичний розвиток учнів 8 класу в процесі опанування технологій валяння вовни
31. Виготовлення заколок для зачіски у техніці канзаші з учнями 10 класу як основа розвитку їх самостійності
32. Формування креативності у ході опанування техніки художнього гнуття дроту
33. Екологічне виховання у процесі проєктної діяльності з покидькових матеріалів на уроках технологій у 11 класі
34. Технологія виготовлення органайзера для рукоділля
35. Технологія виготовлення виробів з деревинних матеріалів
36. Технологія виготовлення штучних квітів технікою канзаші
37. Технологія виготовлення вишитих виробів хрестиком
38. Технологія ниткографії (СТРІНГ-АРТ)
39. Технологія безпечного користування електроприладами
40. Технологія декоративного малювання на полотні
41. Технологія виготовлення вишитих виробів декоративними швами
42. Технологія виготовлення колажних композицій
43. Технологія виготовлення швейних виробів машинним способом (ПЕЧВОРК)

Зразок оформлення титульної сторінки

Красноградський коледж
Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

Циклова комісія викладачів трудового навчання
та технологій, дисциплін естетичного спрямування

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до курсової роботи/проекту
з методики навчання технологій
на тему: «**Технологія виготовлення колажних
композицій**»

Студента III курсу I групи
спеціальності 014.10 Середня
освіта (Трудове навчання та
технології)
Риндіна А. Ю.

Керівниця: викладачка
образотворчого мистецтва
з методикою викладання,
спеціаліст вищої категорії,
викладач-методист
Зозуля О. В.

Національна шкала _____

Красноград – 2020 рік

Зразок оформлення змісту пояснювальної записки

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ КОЛАЖНИХ КОМПОЗИЦІЙ	5
1.1. Історична довідка, щодо виникнення колажу.....	5
1.2. Опис технології виготовлення творчого проєкту...	7
1.3. Методика навчання техніці колажу на уроках трудового навчання.....	9
РОЗДІЛ II. ПОРТФОЛІО ПРОЄКТУ	11
2.1. Організація робочого місця та безпеки праці	11
2.2. Техніко-технологічна картка виготовлення виробу.	12
2.3. Презентування виробу	13
ВИСНОВКИ	15
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	18
ДОДАТКИ	21
Додаток А. Пошук моделей-аналогів	21
Додаток Б. Клаузура	22
Додаток В. Технологічна послідовність виготовлення виробу у світлинах	25
Додаток Г. Розробка уроку трудового навчання.....	27

Додаток Г

Об'єкти проєктної діяльності

№ з/п	Вид	Стиль	Технології виготовлення
1.	Виріб	Декоративний	В'язання гачком
2.	Панно	Декоративний	В'язання на спицях
3.	Картина	Імпресіонізм	Живопис на полотні
4.	Композиція для інтер'єру освітнього закладу	Класичний	Вітраж
5.	Композиція для інтер'єру будинку	Декоративний	Макраме
6.	Органайзер	Етнічний	Ручне шиття
7.	Набір прикрас	Авангард	Бісерування
8.	Триптих	Декоративний	Петриківський розпис
9.	Диптих	Етнічний	Розпис тканини
10.	Рушник	Етнічний	Ручні шви
11.	Модель	Конструктивізм	Обробка деревини
12.	Макет	Класичний	Паперопластика
13.	Скатертину	Етнічний	Вишивання гладдю
14.	Вишиванка	Етнічний	Ручні шви
15.	Набір серветок	Декоративний	Вишивання хрестиком
16.	Шкатулка	Декоративний	Різьблення
17.	Стіл	Модерн	Точіння
18.	Полиця	Модерн	Конструювання
19.	Світильник	Авангард	Випилювання
20.	Писанка	Зооморфний	Дряпанка